

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) – HELLENIC AID

*Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
(ΚΑΒ)
της
Ελλάδος*

Έκθεση
προς την
Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Άμυνας
της
Βουλής των Ελλήνων
για το
Έτος 2001

ΑΘΗΝΑ 2002

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) – HELLENIC AID

*Κρατική Αναπτυξιακή Βοήθεια
(ΚΑΒ)
της
Ελλάδος*

Έκθεση
προς την
Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων και Άμυνας
της
Βουλής των Ελλήνων
για το
Έτος 2001

ΑΘΗΝΑ 2002

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ	σελ. 8-9
ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	σελ. 10

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- 1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΒΑΣΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....σελ.17**
 - 1.1 Γενικά
 - 1.2 Οι Διεθνείς Αναπτυξιακοί Στόχοι της Τρέχουσας Χιλιετίας
 - 1.3 Διοίκηση της Βοήθειας
 - 1.3.1 Το θεσμικό Πλαίσιο
 - 1.3.2 Το Σύστημα Διοίκησης και Οργάνωσης της Αναπτυξιακής Βοήθειας
 - 1.3.2.1 Δι-υπουργική Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΛΟΣ)
 - 1.3.2.2 Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Ελλάδας (ΕΠΔ)
 - 1.3.2.3 Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ/ ΥΠΕΞ)
 - 1.3.2.4 Φορείς Υλοποίησης Προγραμμάτων και Προσωπικό
 - 1.3.3 Εσωτερικός-διυπουργικός συντονισμός σε θέματα συνάφειας-αλληλουχίας και ευελιξία προϋπολογισμού και μεταφορές πιστώσεων
 - 1.4 Η Διαμόρφωση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Βοήθειας
 - 1.4.1 Το Πρώτο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος 1997-2001 (1ο ΠΠΑΣΒΕ)
 - 1.4.1.1 Βασικές αρχές
 - 1.4.1.2 Στόχοι και τομείς δραστηριότητας
 - 1.4.2 Η Αναπτυξιακή Βοήθεια στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
 - 1.4.2.1 Γενικοί στόχοι
 - 1.4.2.2 Η Ελληνική οικονομική διπλωματία στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
 - 1.4.2.2.1 Ενδυνάμωση των διμερών οικονομικών δεσμών και αύξηση της συνεργασίας σε πολλά πεδία
 - 1.4.2.2.2 Η παροχή υποστήριξης των προσπάθειών που ο ιδιωτικός τομέας καταβάλλει για τη δραστηροποίησή του στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
 - 1.4.2.2.3 Η ανάπτυξη και η υποβοήθηση όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομικής συνεργασίας
 - 1.4.2.2.3.1 Η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SEECF)
 - 1.4.2.2.3.2 Το Σύμφωνο Σταθερότητας (ΣΣΝΑΕ)
 - 1.4.2.2.4 Η υποστήριξη των συμφερόντων των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης να ενταχθούν στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
 - 1.4.2.3 Η πολιτική της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς την Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
 - 1.4.2.3.1 Οι στόχοι της πολιτικής της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
 - 1.4.2.3.2 Το Ελληνικό Σχέδιο Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)

- 2. ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ.....σελ.61**
- 2.1 Προσπάθειες για μείωση της φτώχειας, προσανατολιζόμενες προς τον στόχο όπως το 2015 συντελέσουν στη μείωση κατά το ήμισυ του ποσοστού των ανθρώπων που ζουν στα όρια της φτώχειας
- 2.2 Προσπάθειες με προσανατολισμό στόχων για την κοινωνική ανάπτυξη, κυρίως στη βασική εκπαίδευση, πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και δραστηριότητες υγιούς αναπαραγωγής του πληθυσμού
- 2.3 Αυξημένη συμμετοχή όλων των πολιτών και κυρίως των γυναικών στην οικονομική και πολιτική ζωή, και μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων
- 2.4 Χρηστή διακυβέρνηση και δημόσια διοίκηση, δημοκρατική ευθύνη, προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων δικαίου
- 2.5 Δράσεις αειφόρου ανάπτυξης, περιλαμβανομένων των στόχων των ετών 2005 και 2015
- 2.6 Αντιμετώπιση των βασικών αιτίων ενδεχόμενων συγκρούσεων, περιορισμός στρατιωτικών δαπανών και στοχοθεσία προσπαθειών ανασυγκρότησης και δόμησης της ειρήνης προς την κατεύθυνση μακροχρόνιας συμφιλίωσης και ανάπτυξης
- 3. ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....σελ.70**
- 3.1 Δράσεις που ελήφθησαν για την υλοποίηση των αρχών της DAC για την αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας
- 3.1.1 Αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος (εσωτερική διαδικασία)
- 3.1.2 Συμμετοχή στις διεθνείς διαδικασίες
- 3.1.3 Διαδικασία επιθεώρησης (Peer Review) της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος από την DAC
- 4. ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....σελ. 74**
- 4.1 Περιγραφή της εργασίας που γίνεται για την πληροφόρηση της κοινής γνώμης

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΒΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

- 5. ΟΓΚΟΣ ΟΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....σελ.76**
- 5.1 Τάσεις στις δαπάνες και δεσμεύσεις-υποχρεώσεις ΟΔΑ
- 5.2 Πολυμερής βοήθεια σε σύγκριση με τη διμερή
- 5.3 Προοπτικές για τις δαπάνες ΟΔΑ, ΟΔΑ/ΑΕΠ λόγος-αναλογία και στόχοι
- 6. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ.....σελ.79**
- 6.1 Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του στατιστικού συστήματος
- 7. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ. ΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ.....σελ.80**
- 7.1 Εξελίξεις στη σύσταση της βοήθειας (διμερής, πολυμερής, τεχνική βοήθεια, χρηματοδοτική βοήθεια, τομεακή βοήθεια, βοήθεια για τη στήριξη ισοζυγίου πληρωμών, βοήθεια σε είδος, επισιτιστική βοήθεια, επείγουσα βοήθεια, περιφερειακή συνεργασία και τάσεις τομεακής βοήθειας)
- 7.1.1 Κοινωνική Υποδομή και Κοινωνικές Υπηρεσίες
- 7.1.1.1 Εκπαίδευση
- 7.1.1.2 Υγεία
- 7.1.1.3 Παροχή νερού και απολύμανση
- 7.1.1.4 Διοίκηση και κοινωνία των πολιτών

- 7.1.1.5 Λοιπές κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες
 - 7.1.2 Οικονομική Υποδομή και Υπηρεσίες
 - 7.1.2.1 Μεταφορές
 - 7.1.2.2 Επικοινωνίες
 - 7.1.2.3 Τραπεζικές, χρηματοδοτικές, επιχειρηματικές και λοιπές υπηρεσίες
 - 7.1.2.4 Λοιπές οικονομικές υποδομές - υπηρεσίες
 - 7.1.3 Τομείς Παραγωγής
 - 7.1.3.1 Γεωργία
 - 7.1.3.2 Δάση-Αλιεία
 - 7.1.3.3 Βιομηχανία - ορυκτός πλούτος και εξόρυξη
 - 7.1.3.4 Κατασκευές
 - 7.1.3.5 Εμπόριο
 - 7.1.3.6 Τουρισμός
 - 7.1.4 Βοήθεια σε Είδος και Γενικά Προγράμματα Βοήθειας
 - 7.1.4.1 Άλλα γενικά προγράμματα βοήθειας και βοήθεια σε είδος
 - 7.1.5 Επείγουσα / Έκτακτη Επισιτιστική Βοήθεια
 - 7.1.5.1 Επείγουσα / έκτακτη επισιτιστική βοήθεια
 - 7.1.5.2 Επείγουσα / έκτακτη βοήθεια
 - 7.2 Βοήθεια για ειδικούς σκοπούς (Γυναίκες στην ανάπτυξη [WID], περιβάλλον, πληθυσμιακά θέματα)
 - 7.2.1 Γυναίκες και ανάπτυξη
 - 7.2.2 Επικαλυπτόμενοι τομείς
 - 7.2.2.1 Περιβάλλον
 - 7.2.2.2 Άλλοι επικαλυπτόμενοι τομείς
 - 7.3 Συνοχή – αλληλουχία μεταξύ στρατηγικών στόχων και τομεακής κατανομής της βοήθειας
- 8. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ.....σελ.87**
- 8.1 Πολιτικές και πρωτοβουλίες στη γεωγραφική κατανομή της βοήθειας μεταξύ των αποδεκτριών χωρών και κατηγορίες χωρών
 - 8.2 Χώρες προτεραιότητας ή συγκέντρωσης της βοήθειας
 - 8.2.1 Ευρώπη
 - 8.2.2 Ασία
 - 8.2.3 Αφρική
 - 8.2.4 Αμερική
 - 8.3 Διαδικασία σχεδιασμού για τη γεωγραφική κατανομή
- 9. ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ.....σελ. 90**
- 9.1 Πολιτικές και πρακτικές Τεχνικής Συνεργασίας
 - 9.2 Αριθμός προσωπικού Τεχνικής Συνεργασίας, κατηγορίες και γεωγραφική κατανομή
- 10. ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....σελ.92**
- 10.1 Πολιτικές πρακτικές και τάσεις χειρισμού της συνδεδεμένης και μη βοήθειας, περιλαμβανομένης και της θέσης σε εφαρμογή των Νέων Μέτρων της DAC στο πεδίο της συνδεδεμένης βοήθειας, σχεδιασμένων να περιορίσουν την παραμόρφωση της βοήθειας και του εμπορίου
- 11. ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (ΜΚΟ).....σελ. 94**
- 11.1 Τρόποι, πολιτικές και κριτήρια για συχρηματοδότηση προγραμμάτων ΜΚΟ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ**12. ΠΙΝΑΚΕΣ.....σελ. 100**

1. Κύριοι δείκτες όγκου διμερούς και πολυμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) και συνολικές κρατικές ροές [έτη 1995-1997]

1^A. Κύριοι δείκτες όγκου διμερούς και πολυμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) και συνολικές κρατικές ροές [έτη 1998-2001]

2. Πενιαιετές πρόγραμμα διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας 1997-2001 [Στόχοι Υλοποίηση ODA/OA έτη 1997-2001]

3. Συνολικές καθαρές δαπάνες κατανεμητέας διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά κύριες κατηγορίες και γεωγραφικές περιοχές [έτη 1997-2001]

4. Καθαρές δαπάνες διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά τομέα και γεωγραφική περιοχή [έτος 2001]

5. Κύριοι αποδέκτες καθαρών δαπανών διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) – [έτος 2001]

13. ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ.....σελ.109

A. Καθαρές δαπάνες διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας(OA) ως ποσοστό του ΑΕΠ [έτη 1995-2001]

B. Ποσοστιαία κατανομή διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά γεωγραφική περιοχή [έτη 1997-2001]

Γ. Κατανομή διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας I) [έτος 2001]

Δ. Κατανομή κρατικής βοήθειας (OA) κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας II) [έτος 2001]

E. Ποσοστιαία κατανομή της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά είδος [έτος 2001]

ΣΤ. Ποσοστιαία κατανομή της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας (ODA) και κρατικής βοήθειας (OA) κατά είδος και κατά γεωγραφική περιοχή (χώρες κατηγορίας I+II) [έτος 2001]

Z. Οργανόγραμμα της διοικητικής δομής 2001

ΠΙΝΑΚΑΣ Συντηρήσεων (Ελληνικών)

α	Β
Γ.Γ. ΔΣ	Γενική Γραμματεία Διεθνών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ
ΔΑΣ-ΕΧ-Π	Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων του ΥΠΕΘΟ
ΕΟΜΜΕΧ	Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας
ΕΟΣΔΟΣ	Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων της Ελλάδος
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΠΔ	Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Ελλάδος
ΕΣΟΑΒ	Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων
ΚΑΕ	Χώρες Κεντρικής – Ανατολικής Ευρώπης
ΚΑΚ	Χώρες Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικός Οργανισμός
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΛΑΑΧ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες
ΝΑΕ	Χώρες Νοτιοανατολικής Ευρώπης
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού
ΟΑΕΠ	Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων
Ο.Δ.Γ	Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (Σερβία, Μαυροβούνια, Κοσσυφοπέδιο)
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΕ	Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου
Π.Γ.Δ.Μ	Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΠΠΑΣΒΕ	Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος
ΣΣΝΑΕ	Σύμφωνο Σταθερότητας Νοτιο Ανατολικής Ευρώπης
ΥΔΑΣ	Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας
ΥΕΘΑ	Υπουργείο Εθνικής Αμύνης
ΥΕΝ	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
ΥΠΕΘΟ	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΞ	Υπουργείο Εξωτερικών
ΥΠΕΠΘ	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠΕΣΔΔΑ	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΥΓ-ΠΡ	Υπουργείο Υγείας – Πρόνοιας
ΥΦΥΠΕΘΟ	Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας

ΠΙΝΑΚΑΣ Συντμήσεων (ξενόγλωσσων)

BSTDB	Black Sea Trade and Development Bank
CEEC	Central and Eastern European Countries
CIS	Commonwealth of Independent States
DAC	Development Assistance Committee
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EC	European Commission – Budget: Development
ECHO	European Community Humanitarian Office
EDF	European Development Fund
EIB	European Investment Bank
EU	European Union
FAO	Food and Agricultural Organization
GFF	Global Environment Facility
GNP	Gross National Product
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development
IDA	International Development Association
IFC	International Finance Corporation
IMF	International Monetary Fund
ILO	International Labour Organization
MIGA	Multilateral Investment Guarantee Agency
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NGOs	Non Governmental Organizations
GNP	Gross National Product
OA	Official Aid
ODA	Official Development Assistance
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
OOF	Other Official Flows
PHARE	Assistance for Economic Restructuring in the Countries of Central and Eastern Europe
SEECF	South East Europe Process
SME	Small and Medium-sized Enterprises
TACIS	Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States (CIS)
UN	United Nations
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UNDCP	United Nations International Drug Control Programme
UNDRO	United Nations Office of the Disaster Relief Co-ordinator
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNFPA	United Nations Population Fund
UNHCR	United Nations Office of the United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNO	United Nations Organization
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organization

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση της Ελληνικής Διμερούς και Πολυμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας χρήσεως έτους 2001 περιλαμβάνει τις δραστηριότητες και τα επιτεύγματα των προσπάθειών που κατεβλήθησαν από Υπουργεία και Οργανισμούς της Ελλάδος, κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο έως το Δεκέμβριο του 2001 για την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας σε αναπτυσσόμενες χώρες και σε χώρες με οικονομίες σε μετάβαση.

Το 2001 ήταν το τελευταίο έτος υλοποίησης του πρώτου μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος (1997-2001). Έχοντας την εμπειρία των προηγούμενων τριετιών, την αγαστή συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων του Ελληνικού Κράτους, καθώς και την αποφασιστικότητα για την επίτευξη των στόχων, περαιώθηκε με επιτυχία μια επίπονη προσπάθεια δώδεκα μηνών.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του πέμπτου έτους του πρώτου μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος (1^ο ΠΠΑΣΒΕ) συνοψίζονται πιο κάτω:

- Κατά το πέμπτο έτος εφαρμογής του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ ολοκληρώθηκε η ομαλή πορεία υλοποίησής του. Από διοικητικής πλευράς προωθήθηκε η προσπάθεια εξορθολογισμού του όλου συστήματος παροχής αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες, με γνώμονα τόσο τις κατευθυντήριες οδηγίες της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee – DAC) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), όσο και τους στόχους της Ελλάδος στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης είναι αξιοσημείωτο ότι παρά τους δημοσιονομικούς περιορισμούς, λόγω της ένταξης της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ), η διμερής και πολυμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (ODA/OA) που παρεσχέθηκε εντός του έτους ήταν αξιοσημείωτη.
- Ο βασικός στόχος της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας είναι η μείωση της φτώχειας. Η μείωση της φτώχειας δεν είναι δυνατή χωρίς τη συγκρότηση μιας συνεκτικής δεσμής πολιτικών που αποσκοπούν στην αρμονική και προοδευτική ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων και υπό μετάβαση χωρών στη διεθνή οικονομία, τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας, την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, την επιστράτευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πηγών καθώς και την επίτευξη του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης. Στα πλαίσια της καταπολέμησης της φτώχειας, η Ελλάδα υλοποίησε σημαντικές δράσεις, τόσο παροχής αναπτυξιακής όσο και ανθρωπιστικής βοήθειας. Στις τελευταίες περιλαμβάνεται και η παροχή επείγουσας βοήθειας σε περιοχές που βρίσκονταν σε κρίση είτε λόγω ανθρωπογενών καταστροφών (Αλβανία, Γιουγκοσλαβία,

Αφγανιστάν) είτε λόγω διαρθρωτικών αδυναμιών και φυσικών καταστροφών (Αρμενία, Γεωργία).

- Όσον αφορά το συντονισμό της διαχείρισης της βοήθειας, το 2001 οι αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών μεταβιβάστηκαν στο Υπουργείο Εξωτερικών. Πιο συγκεκριμένα, η Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Ειδικών Χρηματοδοτήσεων του ΥΠΕΘΟ εντάχθηκε στην Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του ΥΠΕΞ. Η μεταφορά αυτή αρμοδιοτήτων αντανακλά τα διεθνή οργανωτικά πρότυπα, σύμφωνα με τα οποία η οικονομική και η παραδοσιακή διπλωματία θα πρέπει να ασκούνται από ένα ενιαίο κέντρο. Η θεσμική αυτή αλλαγή συμβάλει στη δημιουργία ενός ενιαίου κέντρου αποφάσεων για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της διμερούς αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία είναι αναγκαίος μοχλός στην άσκηση της οικονομικής διπλωματίας. Επίσης, μ' αυτή την αλλαγή ενισχύεται ο συντονισμός και η διασύνδεση των προτεραιοτήτων της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας με τις προτεραιότητες της πολυμερούς βοήθειας.

- Το 2002 ψηφίστηκε Νόμος με τίτλο «Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων» (ΕΣΟΑΒ). Με το Νόμο αυτό προσδιορίζονται ο σκοπός και η διάρκεια του Σχεδίου, τα επωφελούμενα κράτη και οι μορφές της οικονομικής στήριξης που η Ελλάδα παρέχει και προβλέπονται η προώθηση συμβάσεων διμερούς οικονομικής συνεργασίας με κάθε μια από τις επωφελούμενες χώρες, η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης, οι πόροι του Σχεδίου καθώς και ο τρόπος της ένταξης και της χρηματοδότησης στο Σχέδιο ιδιωτικών επενδύσεων.

- Το 2001 το οργανωτικό πλαίσιο του Κρατικού Τομέα της Ελλάδος που ασχολείται με θέματα αναπτυξιακής βοήθειας (9 Υπουργεία και 4' Οργανισμοί) είναι σχετικά ευρύ και σύνθετο. Αν και το σύστημα αυτό έχει το πλεονεκτήμα της ευλιγείας, όμως παρατηρούνται κάποιες δυσκολίες στο συντονισμό και ελλοχεύει ο κίνδυνος οι Φορείς που υλοποιούν προγράμματα-έργα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, να ακολουθούν την «κατευθυνόμενη από τη ζήτηση προσέγγιση» και να διασπείρονται οι δραστηριότητες, με συνέπεια την έλλειψη συντονισμού, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. Η ανάληψη συντονιστικού ρόλου από την ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών, αναμένεται να βελτιώσει κατά πολύ την παροχή της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας. Η μείωση του αριθμού των σχετικών Φορέων παροχής αναπτυξιακής βοήθειας κρίνεται συνεπώς ως απολύτως απαραίτητη. Θετικότερη, βέβαια, εξέλιξη που θα είχε πολλαπλασιαστικά οφέλη, θα ήταν η ύπαρξη ενός μόνο φορέα υπεύθυνου για την αναπτυξιακή βοήθεια, κατά το πρότυπο που ακολουθούν τα περισσότερα κράτη - μέλη της DAC.

- Όσον αφορά το προσωπικό των φορέων υλοποίησης, η Ελλάδα δεν έχει προς το παρόν την οικονομική δυνατότητα να «στρατολογήσει» προσωπικό σε διπλωματικές Αρχές του εξωτερικού το οποίο θα ασχολείται ειδικά με θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας, πράγμα που θα ήταν και προτιμητέο. Παρόλ' αυτά καταβλήθηκε προσπάθεια τα κενά που παρουσιάζονταν να καλύπτονται από τις διπλωματικές Αρχές και ιδιαίτερα από τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων που το 2001 εξακολουθούσαν να ανήκουν στη Γενική Γραμματεία

Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ. Η απόδοση των Γραφείων αυτών τα τελευταία χρόνια σε θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας έχει βελτιωθεί σημαντικά. Όμως, θα ήταν προτιμότερο τα ζητήματα της παροχής αναπτυξιακής συνεργασίας να μην φαίνεται ότι είναι αντικείμενο φορέων που κύρια αρμοδιότητά τους είναι η εξυπηρέτηση των εμπορικών και των οικονομικών ζητημάτων συνεργασίας καθότι τούτο αντιβαίνει με την κρατούσα διεθνή πρακτική και τις αρχές της DAC.

- Η Ελλάδα επεδίωξε η παροχή της διμερούς της αναπτυξιακής βοήθειας να συνδυαστεί μ' εκείνη διεθνών οργανισμών και φορέων. Η ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια πρέπει να εναρμονίζεται με τις διεθνείς προσπάθειες διμερούς και πολυμερούς χαρακτήρα για να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα. Ιδίαιτα, στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, οι ανάγκες της περιοχής είναι τεράστιες και θα ήταν αυταπάτη να νομίζει κανείς ότι η Ελλάδα - όσο σημαντική και εαν είναι η αναπτυξιακή της βοήθεια που διαθέτει - μπορεί να δράσει αποτελεσματικά ενεργώνοντας αυτόνομα και ξεκομμένα από τις άλλες διεθνείς παρεμβάσεις. Παρόλ' αυτά η συνεργασία αυτή με τους διεθνείς φορείς δεν είναι στο μέγιστο δυνατό κατορθωτή κυρίως εξ αιτίας της ύπαρξης μεγάλου αριθμού φορέων, πράγμα που όχι μόνο δυσχεραίνει το συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ τους, αλλά δυσχεραίνει το συντονισμό και τη συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς. Θα καταβληθεί, συνεπώς, προσπάθεια ώστε ο συντονισμός της βοήθειας με άλλους δωρητές, διμερείς και πολυμερείς, να καταστεί περισσότερο ουσιαστικός.
- Στόχος της Ελλάδος από το 1997 και για τα επόμενα πέντε χρόνια μέχρι το 2001 ήταν η διμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (Official Development Assistance - ODA και Official Aid - OA) να αυξηθεί κατά 0,08 % του ΑΕΠ - σε σχέση με το έτος βάσης 1996 που ανερχόταν σε 0,02 % - και να φθάσει το έτος 2001 το 0,10% του ΑΕΠ. Το 2000 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,09 % ή 98,91 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή αυξήθηκαν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 19,89 εκατ. δολ. ΗΠΑ και σε σχέση με το 1997 κατά 62,58 εκατ. δολ. ΗΠΑ. Το 2001 οι δαπάνες ODA ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν στο 0,07 % ή 82,62 εκατ. δολ. ΗΠΑ, δηλαδή μειώθηκαν μεν σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 16,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ και αυξήθηκαν σε σχέση με το 1997 κατά 46,29 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- Το έτος 2001 η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (διμερής και πολυμερής - ODA/OA) ανήλθε σε 210,35 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή ποσοστό 0,18 % του ΑΕΠ. Από το ποσό αυτό η πολυμερής βοήθεια (ODA/OA) έφθασε τα 121,25 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,10 % του ΑΕΠ, ενώ η διμερής (ODA/OA) σε 89,11 εκατ. δολ. ΗΠΑ ή 0,08 % του ΑΕΠ. Κύριοι αποδέκτες της παρασχεθείσας πολυμερούς αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος κατά το έτος 2001 ήταν : η ΕΕ με 93,74 εκατ. δολ. ΗΠΑ (77,31 % στο σύνολο της πολυμερούς βοήθειας), η Παγκόσμια Τράπεζα με τους θυγατρικούς Οργανισμούς της με 5,59 εκατ. δολ. ΗΠΑ (4,61 %), ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών και οι θυγατρικοί του με 5,53 εκατ. δολ. ΗΠΑ (4,56 %), ενώ το υπόλοιπο ποσό (13,52 %) μοιράσθηκε σε άλλους διεθνείς οργανισμούς.
- Η αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος κατά τα έτη 1997-2001 διανεμήθηκε μεταξύ των παραδοσιακών τομέων καθώς και μεταξύ νέων δραστηριοτήτων

διμερούς συνεργασίας που αναπτύχθηκαν εντός του πλαισίου του αντίστοιχου προγράμματος πολιτικής. Το έτος 1997, η διμερής κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδος (ΟΔΑ/ΟΑ) ανήλθε σε 45,34 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 σε 108,97 εκατ. δολ. ΗΠΑ και το 2001 σε 89,11 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- Οι εκχωρηθείσες πιστώσεις κατά είδος βοήθειας κατά το 2001 διαμορφώθηκαν ως εξής:

- **Κοινωνική υποδομή και κοινωνικές υπηρεσίες** : έλαβε το 82,31 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 73,37 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 60,38% ή 65,80 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- **Οικονομική υποδομή και υπηρεσίες**: Κατά τη διάρκεια του 2001 αυτός ο κύριος τομέας έλαβε το 4,66 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 4,15 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 3,93 % ή 4,28 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- **Τομείς παραγωγής**: Κατά τη διάρκεια του 2001 αυτός ο τομέας έλαβε το 4,14 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 3,70 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 4,11% ή 4,48 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- **Βοήθεια σε είδος και γενικά προγράμματα βοήθειας**: Κατά τη διάρκεια του 2001 αυτός ο τομέας έλαβε το 1,58 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 1,41 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 16,57% ή 18,06 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- **Επείγουσα ανθρωπιστική βοήθεια**: Κατά τη διάρκεια του 2001 αυτός ο τομέας έλαβε το 4,70 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 4,19 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 7,48 % ή 8,14 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- **Βοήθεια για ειδικούς σκοπούς [Γυναίκες στην ανάπτυξη (WID), περιβάλλον, πληθυσμιακά θέματα]** : Κατά τη διάρκεια του 2001 αυτός ο τομέας έλαβε το 3,84 % των συνολικών πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας ή 3,42 εκατ. δολ. ΗΠΑ, ενώ το 2000 το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 5,32% ή 5,80 εκατ. δολ. ΗΠΑ.

- Οι γεωγραφικές περιοχές στις οποίες κατευθύνθηκε το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας το 2001, ήταν :

- **Ευρώπη**: Ποσοστό 83,8 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.

- **Ασία**, Ποσοστό 9,4 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας

- **Αφρική** Ποσοστό 2,5 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.

- **Αμερική** , Ποσοστό 0,5 % του συνόλου της διμερούς βοήθειας.

- Πρόθεση της Ελλάδος είναι να εργασθεί προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της ποσότητας και ποιότητας της παρεχόμενης βοήθειας προς τις λιγότερο αναπτυγμένες από τις αναπτυσσόμενες Χώρες (ΛΑΑΧ) σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετηρίδας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία η συνολική διμερής βοήθεια της Ελλάδος προς τις ΛΑΑΧ, έχει αυξηθεί σημαντικά μεταξύ των ετών 1997-2001.

- Το 2001, η Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών ήταν ο σημαντικότερος φορέας παροχής αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας μέσω ΜΚΟ. Ωστόσο δεν ήταν ο μόνος. Το Υπουργείο

Υγείας και Πρόνοιας, το ΥΠΕΧΩΔΕ και το ΥΠΕΘΟ παρέιχαν επίσης βοήθεια σε τρίτες χώρες μέσω ΜΚΟ.

- Το Πρόγραμμα 1997-2001 προέβλεπε ότι τα δύο τρίτα περίπου της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας θα κατευθυνόταν σ' ένα περιορισμένο αριθμό κρατών τα οποία η Ελλάδα θεωρούσε ως χώρες-προτεραιότητες, όπως η Αλβανία, η Αρμενία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η Γεωργία, οι περιοχές της Παλαιστινιακής Αρχής και η Ουκρανία. Στη διάρκεια, ωστόσο της υλοποίησης του προγράμματος προστέθηκαν η Γιουγκοσλαβία και η πΓΔΜ καθώς και άλλες χώρες για τις οποίες υπήρχε ανάγκη να αποσταλεί έκτακτη βοήθεια, κυρίως επισιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσης. Οι περιοχές αυτές εξάλλου αποτελούσαν την τελευταία πενταετία και τις πρωταρχικές προτεραιότητες της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας. Πάντως, έχουν καταβληθεί, επίσης, προσπάθειες μεγαλύτερο ποσό της αναπτυξιακής βοήθειας να κατευθύνεται στις λιγότερο ανεπτυγμένες από τις Αναπτυσσόμενες Χώρες. Οι προσπάθειες αυτές θα γίνουν πιο έντονες στα επόμενα χρόνια, όπως εξάλλου είναι και η δέσμευση της Ελλάδας στα πλαίσια της DAC.
- Η ελληνική οικονομική διπλωματία προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης δραστηροποιήθηκε προς τις εξής κατευθύνσεις: στην ενδυνάμωση των διμερών οικονομικών δεσμών και την αύξηση της συνεργασίας σε πολλά πεδία, στην παροχή υποστήριξης των προσπάθειών που ο ιδιωτικός τομέας καταβάλλει, στην ανάπτυξη και την υποβοήθηση όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την πολυμερή οικονομική συνεργασία και στην υποστήριξη των προσπαθειών των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή εστιάζονται στην εξάλειψη του φαινομένου της φτώχειας και την αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων, στην ενίσχυση και δημιουργία ισχυρών δημοκρατικών θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους δικαίου, στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των υποδομών, στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, στην προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Διοίκησης, στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελουμένων κρατών. Οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται αποτελεσματικότερα στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής,
- Η Ελλάδα, υπηρετώντας με συνέπεια και συνέχεια το στόχο της ανάπτυξης της σταθερότητας και της ευημερίας στα Βαλκάνια με κατεύθυνση την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού των χωρών της Βαλκανικής, είχε ήδη από το 1999 αρχίσει να επεξεργάζεται το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ) και πιο συγκεκριμένα προς τη Βουλγαρία, Ρουμανία, πΓΔΜ, Γιουγκοσλαβία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Αλβανία το οποίο και άρχισε να υλοποιείται από το 2002 μετά τη ψήφιση του Νόμου 2996/2002. Σκοπός των χρηματοδοτήσεων στα πλαίσια του

ΕΣΟΑΒ είναι κυρίως, ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και αυτοδιοίκησης, η στήριξη των δημοκρατικών θεσμών και ιδιαίτερα η συνεργασία των Κοινοβουλίων, η στήριξη του κράτους δικαίου, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, η αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων και η κατάρτιση του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελούμενων κρατών.

- Στα πλαίσια της καταπολέμησης της φτώχειας, η Ελλάδα υλοποίησε σημαντικές δράσεις, τόσο παροχής αναπτυξιακής όσο και ανθρωπιστικής βοήθειας. Η Ελληνική πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας συνέχισε και το 2001 να θεωρεί ότι η ανάπτυξη του κοινωνικού τομέα αποτελεί για τις αναπτυσσόμενες χώρες επένδυση και στρατηγική επιτυχίας. Γι' αυτό επιδιώχθηκε ένα μεγάλο τμήμα από τη δαπάνη στον κοινωνικό τομέα να διοχετευθεί σε δράσεις για την εκκιαίδευση και την υγεία, στις οποίες, με δεδομένο ότι ο ανθρώπινος παράγων είναι καθοριστικός για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία.

- Για την Ελλάδα η αποτροπή ένοπλων συγκρούσεων αποτελεί ένα πολύ σημαντικό μέρος της όλης προσπάθειας μείωσης της φτώχειας. Μόνον όταν οι πολίτες αισθάνονται ασφαλείς δύνανται να προοδεύσουν ουσιαστικά σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής διμερούς βοήθειας - 53,2 % περίπου - το 2001 αφορούσε δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης που υλοποιήθηκαν από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που συμμετέχουν στις πολυεθνικές δυνάμεις που βρίσκονταν στη Βοσνία, στο Κοσσυφοπέδιο, στην πΓΔΜ και στην Αλβανία, ενώ πάνω από 150 εκατομμύρια δολάρια, από το 1998 και μετά, χρησιμοποιήθηκαν για δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό οι Ειρηνευτικές Αποστολές του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης, εξετέλεσαν κατά το έτος 2001, πολλές δράσεις αναπτυξιακής βοήθειας, όπως, μεταφορά και διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας, επισκευή κατεστραμμένων δρόμων, γεφυρών και δημοσίων κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων νοσοκομείων και σχολείων, παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στον τοπικό πληθυσμό και μεταφορά ασθενών σε νοσοκομεία και καταστροφή όπλων. Ωστόσο, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί η εμπειρία και η πρακτική που η DAC ακολουθεί σε συναφή θέματα ειρηνευτικών αποστολών.

Πάντως, η έναρξη υλοποίησης του ΕΣΟΑΒ εντός του 2002 δίνει μια ποσοτική αλλά και ποιοτική αναβάθμιση της Ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στην περιοχή που θα συμβάλει όχι μόνο στη σταθεροποίηση των χωρών αυτών αλλά και στην οικονομική τους ανάπτυξη.

- Το 2001 απειλέυσε το πέμπτο και τελευταίο έτος υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ και ως εκ τούτου πραγματοποιήθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες για την έναρξη των αναγκαίων δράσεων για την αξιολόγηση του Προγράμματος. Η διαδικασία

ξεκίνησε από το ΥΠΕΘΟ θέτοντας τον προβληματισμό στα πλαίσια της Επιτροπής Παρακολούθησης και Διαχείρισης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ με στόχο τη φερεγγυότητα και τη συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Μερικά από τα αρχικά συμπεράσματα της έκθεσης των αξιολογητών (η οποία είναι εν εξελίξει) είναι τα ακόλουθα: Το βασικό πλαίσιο πολιτικής του ελληνικού προγράμματος καλύπτει τους στόχους της DAC, Η εφαρμογή του ελληνικού προγράμματος βοήθειας μέσω 13 φορέων δεν διευκολύνει σε αρκετές περιπτώσεις το συντονισμό τους, υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση του συντονισμού με τις προσπάθειες άλλων δωρητών και η αποτελεσματικότητα του προγράμματος, σε σχέση με τους στόχους της DAC, είναι ικανοποιητική.

- Η διαδικασία της επιθεώρησης (Peer Review) για την Ελλάδα από την DAC άρχισε το 2000, αμέσως μετά την επιτυχή ένταξη της χώρας στην DAC (Δεκέμβριος 1999). Κατά τη διετή διάρκεια της διαδικασίας επιθεώρησης πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στελεχών της Διεύθυνσης Επιθεώρησης της DAC στην Ελλάδα. Οι αξιωματούχοι της DAC συναντήθηκαν με υιελέχι ιων Υπουργεων Οικονομίας και Εξωτερικών καθώς και άλλων φορέων που υλοποιούν προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Οι δύο χώρες που ανέλαβαν την εξέταση-αξιολόγηση της Ελλάδας ήταν η Φινλανδία και η Ισπανία. Η χώρα-αποδέκτης που επιλέγηκε για την επίσκεψη πεδίου (field visit) ήταν η Αλβανία. Την επίσκεψη στην τελευταία που πραγματοποιήθηκε το διάστημά 25-28 Οκτωβρίου 2001, ακολούθησε η επίσκεψη στην Αθήνα (29-31 Οκτωβρίου). Η Έκθεση της DAC, με θετικά σχόλια για την ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια αλλά και υποδείξεις, δόθηκε στη δημοσιότητα το Μάρτιο του 2002.
- Από τα πρώτα χρόνια της υλοποίησης του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ είχε γίνει αντιληπτό ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να επεκτείνει τις δραστηριότητες δημόσιας ενημέρωσης για το Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας και να πληροφορήσει τους φορολογούμενους όχι μόνο σχετικά με τον τρόπο που χρησιμοποιούνται οι κρατικοί πόροι αλλά και σχετικά με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στην πράξη. Σκοπός των δράσεων ενημέρωσης που υλοποιήθηκαν ήταν η ελληνική κοινή γνώμη να κατανοήσει καλύτερα το πλαίσιο μέσα στο οποίο παρέχεται η βοήθεια και να έχει ρεαλιστική άποψη σχετικά με το τι μπορεί και το τι δεν μπορεί να αναμένεται απ' αυτή.

Α	ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
---	--------------------

Σ ΤΡ Α Τ Η Τ Ι Κ Ο Π Λ Α Ι Σ Ι Ο

1.	Πλαίσιο Βασικής Πολιτικής και Νέοι Προσανατολισμοί Πολιτικής
----	---

1.1	Γενικά
-----	---------------

Η παροχή αναπτυξιακής βοήθειας, με τη μεταβίβαση χρημάτων, αγαθών και υπηρεσιών στις λιγότερες αναπτυσσόμενες χώρες αποτέλεσε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για πολλούς λόγους, ένα σημαντικό χαρακτηριστικό όχι μόνο των διεθνών οικονομικών σχέσεων αλλά και της διεθνούς πολιτικής.

Οι κύριοι φορείς της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας είναι οι εξής:

1. Διεθνείς φορείς: σε αυτούς υπάγονται όλοι οι διεθνείς οργανισμοί (όπως π.χ. η Παγκόσμια Τράπεζα) ή οργανισμοί περιφερειακού χαρακτήρα (όπως λ.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση).
2. Εθνικοί φορείς: σε αυτούς συγκαταλέγεται η κεντρική διοίκηση ενός κράτους, η τοπική αυτοδιοίκηση, τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και φορείς της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.
3. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) καθώς και άλλοι φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Στις ΜΚΟ υπάγονται οι πάσης φύσεως ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί φορείς που έχουν ως αντικείμενο κυρίως την παροχή αναπτυξιακής εν γένει βοήθειας. Οι ΜΚΟ μπορεί να είναι εθνικοί ή να έχουν διεθνικό χαρακτήρα.

Η αναπτυξιακή βοήθεια δίνεται στις χώρες με τρεις μορφές:

- α) άμεση διμερή βοήθεια. Διμερώς, απ' ευθείας από τη δωρήτρια χώρα στην αποδέκτρια της βοήθειας χώρα.
- β) πολυμερή βοήθεια. Από τη δωρήτρια χώρα σ' ένα διεθνή φορέα, ο οποίος και διοχετεύει τους πόρους στις αποδέκτριες χώρες σύμφωνα με το δικό του πρόγραμμα αναπτυξιακής συνεργασίας και
- γ) μέσω Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων καθώς και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

Η άμεση διμερής βοήθεια εξακολουθεί να παραμένει η πιο σημαντική πηγή βοήθειας. Η πολυμερής βοήθεια αντιστοιχεί μόνο στο 30% της Κρατικής

Αναπτυξιακής Βοήθειας (Official Development Assistance - ODA), ενώ πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό που αντιστοιχεί για τις ΜΚΟ. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70' η βοήθεια αυξανόταν με γρήγορους ρυθμούς, αλλά κατόπιν παρέμεινε στάσιμη και από την αρχή της δεκαετίας του '90 άρχισε να συρρικνώνεται. Το ύψος λόγω χάρη της Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας τη δεκαετία του '60' κυμαινόταν μεταξύ 0,4 και 0,5% του ΑΕΠ των αναπτυγμένων κρατών για να συρρικνωθεί στο 0,25% το 1996 και σε 0,22% το 2000. Βέβαια σε απόλυτους αριθμούς παρατηρείται αύξηση της βοήθειας, από 7 δισ. δολάρια στις αρχές της δεκαετίας του '70 σε 50-60 δισ. δολάρια στη δεκαετία του '90.

Πολλές είναι οι αιτίες για τη μείωση αυτή, ανάμεσα στις οποίες οι κυριότερες είναι:

- η μείωση των χωρών δωρητών - τα κράτη του πρώην σοβιετικού συνασπισμού μετατράπηκαν μέσα σε λίγα χρόνια από δωρητές σε αποδέκτες βοήθειας και
- η έλλειψη ενδιαφέροντος των δυτικών κρατών, κυρίως λόγω των εσωτερικών τους προβλημάτων για τη διατήρηση της βοήθειας στα ίδια με το παρελθόν επίπεδα.

Παρά τη μείωση, η βοήθεια εξακολουθεί να είναι σημαντική για πολλά αναπτυσσόμενα κράτη καθώς οι άμεσες ξένες επενδύσεις δεν έδειξαν ότι μπορούν να αποτελέσουν υποκατάστατο της αναπτυξιακής βοήθειας για τη συντριπτική πλειοψηφία του λεγόμενου Τρίτου Κόσμου.

Η Ελλάδα αποτελεί εξαίρεση από την σκοπιά αυτή. Είναι ένα από τα λίγα κράτη του ΟΟΣΑ που έχει αυξήσει την αναπτυξιακή βοήθεια στην δεκαετία του '90, παρόλο που μέχρι το 1980 η Ελλάδα ήταν αποδέκτης τέτοιας βοήθειας. Την περίοδο 1999-2000 η αύξηση αυτού του ποσοστού ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη ανάμεσα στα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ (υπολείπετο μόνο του αντίστοιχου ποσοστού αύξησης του Ηνωμένου Βασιλείου).

1.2	Οι διεθνείς αναπτυξιακοί στόχοι την τρέχουσα χιλιετία
-----	--

Αντιμέτωπη με την παγκόσμια φτώχεια και ανισότητα, η διεθνής κοινότητα έχει θέσει μια σειρά στόχους. Οι διεθνείς αυτοί αναπτυξιακοί στόχοι, οι περισσότεροι για το έτος 2015, προβλέπουν τη μείωση της φτώχειας σε πολλές διαστάσεις, με αφετηρία – έτος βάσης - το 1990.

Το ελληνικό πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής υποστηρίζει την ανάληψη συντονισμένων ενεργειών στην κατεύθυνση της επίτευξης των επτά Διεθνών Στόχων Ανάπτυξης, που επιδιώκουν σε παγκόσμιο επίπεδο οι δωρητρίες χώρες.

Οι διεθνείς αναπτυξιακοί στόχοι της χιλιετίας, τους οποίους όλες οι χώρες-μέλη της DAC – και συνεπώς και η χώρα μας – οφείλει να εντάξει στα αναπτυξιακά προγράμματα που θα υποβάλλονται στην ΥΔΑΣ α) από τους κρατικούς φορείς, β)

από τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών και γ) από τους φορείς του ιδιωτικού τομέα είναι:

- Ο περιορισμός κάτω του 50% του ποσοστού των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της απόλυτης φτώχειας (κάτω από 1 δολλάριο ΗΠΑ την ημέρα) μέχρι το έτος 2015,
- Η γενίκευση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σ' όλες τις χώρες μέχρι το έτος 2015,
- Η πρόοδος στην ισότητα των δυο φύλων με την κατάργηση των διακρίσεων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι το έτος 2005,
- Η μείωση της βρεφικής και παιδικής θνησιμότητας κατά δύο τρίτα μέχρι το έτος 2015,
- Η μείωση της θνησιμότητας των γυναικών στην διάρκεια της εγκυμοσύνης και κατά τον τοκετό κατά τα τρία τέταρτα,
- Η πρόσβαση όλων των ανθρώπων στις υπηρεσίες αναπαραγωγικής υγείας μέσα από τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας περίθαλψης μέχρι το έτος 2015 και
- Η εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για την αειφόρο ανάπτυξη σ' όλες τις χώρες, ώστε να επιτευχθεί η αποκατάσταση και η διατήρηση του Περιβάλλοντος μέχρι το έτος 2015

Η πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδας ακολουθεί, επίσης στα θέματα της συνοχής των πολιτικών μεταξύ των δωρητών, την πολιτική της ΕΕ, προτεραιότητες της οποίας μετά την υπογραφή της νέας Συμφωνίας Εταιρικής Συνεργασίας της ΕΕ με 77 αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (χώρες ΑΚΕ) είναι :

Πρώτον, η εξάλειψη της φτώχειας. Στο πλαίσιο της νέας Σύμβασης γίνεται προσπάθεια ριζικής καταπολέμησης της φτώχειας με την υποστήριξη δράσεων στους τομείς:

- της οικονομικής ανάπτυξης (ενδυνάμωση του ιδιωτικού τομέα και ενίσχυση του εμπορίου και των επενδύσεων, στήριξη των υγιών μακρο-οικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στήριξη των υγιών τομεακών πολιτικών),
- της κοινωνικής και ανθρωποκενρικής ανάπτυξης (στήριξη των κοινωνικών πολιτικών, πολιτισμός και ανάπτυξη, ο ρόλος των νέων στην αναπτυξιακή διαδικασία),
- της περιφερειακής συνεργασίας και ολοκλήρωσης (ενίσχυση των πολιτικο-οικονομικών και πολιτιστικών δεσμών).

Σε κάθε δράση που αναλαμβάνεται στα πλαίσια των τριών αυτών τομέων θα πρέπει να προωθούνται συστηματικά τα ακόλουθα πρωταρχικής σημασίας οριζόντια θέματα, που διαπνέουν το σύνολο της νέας αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ:

- η ισότητα των δύο φύλων,

- η περιβαλλοντική βιωσιμότητα,
- η ανάπτυξη των υγιών θεσμικών δομών και της καλής διακυβέρνησης

Δεύτερον, η ενίσχυση της πολιτικής διάστασης της αναπτυξιακής συνεργασίας, όπου έμφαση δίνεται:

- στην ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-χωρών ΑΚΕ με στόχο την πρόληψη συγκρούσεων και την επίλυση διενέξεων που αναστέλλουν οποιαδήποτε αναπτυξιακή προσπάθεια
- στο σεβασμό και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών,
- στην καταπολέμηση των φαινομένων διαφθοράς.

Τρίτον, η αποκεντρωμένη συνεργασία και η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και των μη κυβερνητικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί:

- με την ενθάρρυνση της συμβουλευτικής συνδρομής της κοινωνίας των πολιτών σε ό,τι αφορά τις κοινωνικο-οικονομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις που προωθεί η ΕΕ μέσω της νέας αναπτυξιακής της πολιτικής,
- με τη διευκόλυνση της συμμετοχής μη-κρατικών φορέων στην επεξεργασία και εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων,
- με την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αναπτυσσομένων χωρών και ιδιαίτερα των λιγότερο προνομιούχων από αυτές,
- με την ομαλή και σταδιακή ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων χωρών στην παγκόσμια οικονομία.

Οι κύριοι προσανατολισμοί της ελληνικής πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας τείνουν να συμπέσουν με τους παραπάνω στόχους. Για ικανοποιηθούν ωστόσο οι στόχοι αυτοί, ιδιαίτερα στις μη προνομιούχες από τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι στόχοι της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας συγκροτούν μια συνεκτική δέσμη πολιτικών σε πολλά επίπεδα. Οι πολιτικές αυτές έχουν ως στόχους:

- Την καταπολέμηση της φτώχειας και του υποσιτισμού,
- Τη σταθερή και βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη,
- Την αρμονική και προοδευτική ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων και υπό μετάβαση χωρών στη διεθνή οικονομία,
- Τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας,
- Την ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών και του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών,
- Την επιστράτευση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού,
- Την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πηγών καθώς και
- Την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης

Κατευθυντήριος στόχος της Ελλάδας είναι η πολιτική χορήγησης διεθνούς αναπτυξιακής βοήθειας να βασίζεται σ' εκείνες της προτεραιότητες που συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας. Ο γεωγραφικός προσανατολισμός της πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας της Ελλάδος εστιάζεται στην ευρύτερη ζώνη της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης. Οι χώρες της περιοχής, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλουν οι κυβερνήσεις τους, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ανισορροπιών στον οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό πεδίο τα οποία διαχέονται στην περιοχή και αναπόφευκτα γίνονται και προβλήματα της Ελλάδας. Τέτοια προβλήματα που είναι ήδη ή απειλούν να γίνουν περιφερειακά είναι, μεταξύ άλλων, η παράνομη μετανάστευση, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η διακίνηση ναρκωτικών, οι εθνοτικές συγκρούσεις, η αυξημένη ανεργία και η έλλειψη κεφαλαίων για επενδύσεις. Η αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων απαιτούν την υιοθέτηση συγκροτημένων πολιτικών διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και μέσω της παροχής βοήθειας που να είναι σε θέση να δημιουργήσουν πολλαπλασιαστικά οφέλη όχι μόνο για τις χώρες-αποδέκτες αλλά και για την ίδια την Ελλάδα.

1.3.	Δοίκηση της Βοήθειας
1.3.1.	Το Θεσμικό Πλαίσιο

Η Ελλάδα άρχισε να εφαρμόζει από το 1994 σταδιακά ένα πρόγραμμα αύξησης της αναπτυξιακής βοήθειας έτσι ώστε η παρεχόμενη βοήθεια σε διμερή και πολυμερή βάση να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Την εποχή αυτή η Ελλάδα δεν διέθετε ένα κεντρικό θεσμοθετημένο συντονιστικό φορέα πολιτικής αναπτυξιακής βοήθειας, ούτε ένα όργανο συλλογής στοιχείων της παρεχόμενης βοήθειας. Καθώς δε ωρίμαζε η ιδέα ένταξης της χώρας στην Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Assistance Committee / DAC) του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα προέβη σε ενέργειες αναβάθμισης τόσο της παροχομένης βοήθειας όσο και της θέσπισης ενός αρχικού θεσμικού πλαισίου, το οποίο συνεχώς βελτίωνε και μετά την ένταξη της χώρας στη DAC. Πιο συγκεκριμένα:

- ενέκρινε με την Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΠΥΣ) 265/29-8-1996 (ΦΕΚ 214/Α/29-8-1996), και παρά το δημοσιονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε και τις υποχρεώσεις που προέκυπταν από την προσπάθεια πλήρωσης των κριτηρίων για την ένταξη στην ΟΝΕ, την αύξηση της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής βοήθειας και τη διάθεση του ισόποσου σε δραχμές ποσού των τετρακοσίων εκατομμυρίων εξακοσίων χιλιάδων δολαρίων ΗΠΑ (460,60 εκατ δολ. ΗΠΑ) την πενταετία 1997-2001, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στόχος ήταν το έτος 2001 η κρατική αναπτυξιακή βοήθεια που η Ελλάδα παρέχει (διμερής και πολυμερής) να ανέλθει σε 0,20% του ΑΕΠ (0,13% του ΑΕΠ το 1996). Ο στόχος

αυτός επιτεύχθηκε ένα χρόνο νωρίτερα από τον προγραμματισμό, δηλαδή το 2000.

- Συνέστησε τη Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας (Ν.2414/96, ΦΕΚ 135/Α'/25-6-1996 Άρθρο 12, όπως αντικαταστάθηκε με το Άρθρο 4 του Ν.2515/97, ΦΕΚ 154/Α'/25-7-1997), κεντρικό όργανο με επιτελικό και συντονιστικό ρόλο και με ενεργό συμμετοχή σε όλο τον κύκλο έργου της χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας, δηλαδή στη διαμόρφωση, σχεδίαση, υλοποίηση και αξιολόγηση προγραμμάτων. Παράλληλα, η Διεύθυνση αυτή επιφορτίστηκε να υποβοηθεί και να παρακολουθεί προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας που υλοποιούνται από άλλα Υπουργεία ή άλλους Φορείς, όπως επίσης και με την τήρηση στατιστικών στοιχείων της συνολικής παρεχομένης ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας.
- Συνέστησε στο ΥΠΕΘΟ την «Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας 1997-2001» (Απόφαση κ. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας αριθμ. 5342/152/16-2-1998, ΦΕΚ 215/Β'/ 6-3-1998, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση της απρόσκοπτης υλοποίησης του πενταετούς προγράμματος για την εφαρμογή των καθορισμένων στόχων). Στην Επιτροπή συμμετέχουν εκπρόσωποι όλων των Υπουργείων και Φορέων που υλοποιούν προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας.
- Ψήφισε τον Ν.2731/99 (ΦΕΚ 138/Α'/5-7-1999) «Ρύθμιση Θεμάτων Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας, ρύθμιση θεμάτων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και άλλες διατάξεις», ώστε αφενός να θεσμοθετηθεί ο σχεδιασμός στρατηγικής, η οργανωτική δομή, ο συντονισμός, ο έλεγχος, η διαχείριση, η αξιολόγηση και η στατιστική παρακολούθηση της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας και αφετέρου να δοθεί η δυνατότητα σ' όλους τους εμπλεκόμενους (Υπουργεία και Φορείς) που συμμετέχουν στο Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας να υλοποιούν απρόσκοπτα προγράμματα αναπτυξιακής βοήθειας σε χώρες εταίρους

Ο Νόμος συγκεκριμένα:

Α. Θέτει τις διαδικασίες υλοποίησης έργων και τους τομείς προτεραιότητας και συγκεκριμενοποιεί τις επιλέξιμες δαπάνες βάσει των οδηγιών της DAC. Έτσι επιτρέπει στους Φορείς υλοποίησης να κάνουν σωστή και αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πιστώσεων.

Β. Καλύπτει το προηγούμενο νομικό κενό όσον αφορά στην υλοποίηση των έργων βοήθειας από διάφορους Φορείς.

Γ. Προβλέπει μέτρα ευθύνης, νομιμότητας, διαφάνειας και ευελιξίας, έχοντας υπόψη το συγκεκριμένο χαρακτήρα του προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας.

Δ. Ορίζει αρμοδιότητες σε σχέση με τις συμβάσεις αναθέσεως έργων, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό. Επιπλέον, ρυθμίζει τη διαδικασία αναθέσεως προμηθειών, την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση έργων, σύμφωνα με τις υπάρχουσες διατάξεις του Εθνικού και του Κοινοτικού Δικαίου, προκειμένου η αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας να παρέχεται ευέλικτα και χωρίς προβλήματα στις χώρες εταίρους.

Το δεύτερο Τμήμα του Νόμου:

Ε. Εδραιώνει νομικά το ρόλο των ΜΚΟ στην αναπτυξιακή διαδικασία καθώς και τους τομείς και στόχους των δραστηριοτήτων τους. Προβλέπει την ίδρυση και ενημέρωση ενός Ειδικού Μητρώου ΜΚΟ και ορίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις εγγραφής σ' αυτό.

ΣΤ. Προβλέπει τη δυνατότητα χρηματοδότησης έργων αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από ΜΚΟ από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, υπό συγκεκριμένες συνθήκες.

Ζ. Προβλέπει την παροχή κινήτρων σε όσους επιθυμούν ή από τους οποίους ζητείται να συμμετέχουν σε δράσεις αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από ελληνικούς ΜΚΟ σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Η. Προβλέπει κανονισμούς που αφορούν σε θέματα εκπαίδευσης, προσβλέποντας να προωθήσει το πνεύμα της εθελοντικής εργασίας μεταξύ των νέων και ιδιαίτερος των φοιτητών. Επιπρόσθετα, προβλέπει την απονομή μη χρηματικών βραβείων σε νέους για τη συμμετοχή τους σε αποστολές ή ανθρωπιστικές δράσεις που υλοποιούνται από ελληνικούς ΜΚΟ.

Θ. Προβλέπει επίσης την ίδρυση της Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής των ΜΚΟ, ο σκοπός της οποίας είναι η εξέταση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ΜΚΟ και άλλοι Φορείς κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης δράσεων αναπτυξιακής συνεργασίας.

Ι Τέλος, προβλέπει και την σύσταση της ανεξάρτητης Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) [Hellenic International Co-operation Development - Hellenic Aid] του Υπουργείου Εξωτερικών. Το Σεπτέμβριο του 2000 τέθηκε σε ισχύ το υπ' αριθμ. 224 Προεδρικό Διάταγμα με θέμα την «Οργάνωση, στελέχωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών».

Η δημιουργία της ΥΔΑΣ ικανοποίησε την επί δεκαετίες επιτακτική ανάγκη δημιουργίας και λειτουργίας ενός εξειδικευμένου εθνικού φορέα στο Υπουργείο Εξωτερικών, κατά το πρότυπο όλων σχεδόν των κρατών-μελών της ΕΕ που εδώ και δεκαετίες έχουν δημιουργήσει αντίστοιχες Υπηρεσίες.

Η ανάγκη δημιουργίας του εθνικού αυτού φορέα, ο οποίος έχει αρμοδιότητα να καταστρώσει και να ασκήσει την εθνική στρατηγική της επείγουσας ανθρωπιστικής, επισιτιστικής και αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, μέσω κυρίως της υλοποίησης δράσεων και προγραμμάτων των ΜΚΟ αλλά και

των άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ήταν επιτακτική για τους εξής λόγους:

- Για να συντονίσει και να ρυθμίσει αποτελεσματικά ένα χώρο στον οποίο η Ελλάδα δεν διαθέτει ακόμη πολυετή εμπειρία και όπου δραστηριοποιούνται ταυτόχρονα πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.
- Για να συνεταιρισθεί στενά, να διευκολύνει και να ενισχύσει το δημιουργικό έργο και τις καινοτομικές προσπάθειες των ελληνικών αναπτυξιακών ΜΚΟ, που τιμώντας τα ελληνικά χρώματα, δραστηριοποιούνται κυρίως στις χώρες των Βαλκανίων, αλλά και σε άλλες αναπτυσσόμενες ή υπό μετάβαση χώρες του κόσμου.
- Για να συνειριασθεί και να ενισχύσει τις προσπάθειες, τόσο στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη όσο και σε άλλες πόλεις της χώρας μας, για την προώθηση του εθελοντισμού, τη δημιουργία νέων κυρίως αναπτυξιακών ΜΚΟ καθώς και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να εγγυηθούν στο Μητρώο των ΜΚΟ και στη συνέχεια να αναλάβουν δράσεις και προγράμματα στις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Για να δημιουργηθεί ένας αξιόπιστος φορέας ο οποίος θα συνεργαστεί με την ECHO και την EUROPE-AID της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις εθνικές διοικήσεις, τους ΜΚΟ και τους άλλους φορείς της κοινωνίας των πολιτών των κρατών-μελών της ΕΕ.

Στις 8 Δεκεμβρίου 1999 η Ελλάδα έγινε το εικοστο-τρίτο μέλος μέλος της DAC. Η εισδοχή ήταν το επιστέγασμα των προσπαθειών που ξεκίνησαν το 1996, όταν εκπονήθηκε το Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας 1997-2001. Με την ένταξη στην DAC, η Ελλάδα, απέκτησε πρόσθετο κύρος, ως πλήρες μέλος μιας επιτροπής του ΟΟΣΑ όπου συμμετέχουν όλες οι ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου και διεύρυνε τους ορίζοντες των διεθνών οικονομικών σχέσεων της. Παράλληλα η ένταξη στην DAC προσέδωσε πρόσθετο δυναμισμό στην άσκηση οικονομικής διπλωματίας, βασικό μόχλο της οποίας καθίσταται και η παροχή αναπτυξιακής βοήθειας.

- Μετέφερε με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 159 της 17ης Ιουνίου 2002 (ΦΕΚ 140/Α/17-6-2002) από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών τη Διεύθυνση Αναπτυξιακής Συνεργασίας Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων. Η Διεύθυνση αυτή εντάχθηκε στην Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ). Η μεταφορά αυτή αρμοδιοτήτων εντάσσεται στην πολιτική απόφαση που έλαβε η ελληνική κυβέρνηση ακολουθώντας υφιστάμενα διεθνή πρότυπα ότι η οικονομική διπλωματία θα πρέπει να ενταχθεί σ' ένα ενιαίο κέντρο αποφάσεων και αυτό δεν μπορεί παρά να είναι το Υπουργείο Εξωτερικών. Έτσι, η θεσμική αυτή αλλαγή συμβάλει στη δημιουργία ενός ενιαίου κέντρου αποφάσεων για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της διμερούς αναπτυξιακής πολιτικής, η οποία είναι αναγκαίος μοχλός και προϋπόθεση για την άσκηση της οικονομικής διπλωματίας. Επίσης, μ' αυτή την αλλαγή ενισχύεται ο

συντονισμός και η διασύνδεση των προτεραιοτήτων της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας με τις προτεραιότητες της πολυμερούς βοήθειας.

- Ψήφισε τον Ν. 2996/2002 (ΦΕΚ 62/Α'/28-3-2002) με τίτλο «Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων». Με το Νόμο αυτό προσδιορίζονται ο σκοπός και η διάρκεια του Σχεδίου, τα επωφελούμενα κράτη, οι μορφές της οικονομικής στήριξης που η Ελλάδα παρέχει, η προώθηση συμβάσεων διμερούς οικονομικής συνεργασίας με κάθε μια από τις επωφελούμενες χώρες, η σύσταση Επιτροπής Παρακολούθησης, οι πόροι του Σχεδίου καθώς και ο τρόπος της ένταξης και της χρηματοδότησης στο Σχέδιο ιδιωτικών επενδύσεων.
- Σύστησε το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδας με έδρα τη Θεσσαλονίκη που θα δρά ως περιφερειακή υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του Υπουργείου Εξωτερικών. Ανάμεσα στα άλλα καθήκοντα του Γραφείου είναι και η δυνατότητα υποστήριξης, μετά από οδηγίες της Κεντρικής Υπηρεσίας, ειδικών δράσεων που πραγματοποιούνται στις χώρες-αποδέκτες, στο πλαίσιο των προγραμμάτων Αναπτυξιακής Συνεργασίας και του Ελληνικού Σχεδίου για την Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)

1.3.2.

Το σύστημα διοίκησης και οργάνωσης της αναπτυξιακής βοήθειας μεταβλήθηκε πρόσφατα στα πλαίσια των βασικών αλλαγών που έλαβαν χώρα με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, υπηρεσιών και προσωπικού του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Εξωτερικών και τη σύσταση της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας στο Υπουργείο Εξωτερικών [ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ Η]

1.3.2.1

Διϋπουργική Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ)

Η ΕΟΣΔΟΣ (Ν.2731/99, ΦΕΚ 138/Α'/5-7-1999) αποτελεί την ανώτερη βαθμίδα στην πυραμίδα της παροχής αναπτυξιακής βοήθειας. Η Επιτροπή αυτή, εκτός των άλλων αντικειμένων της σχετικά με τις εξωτερικές οικονομικές και εμπορικές σχέσεις της Ελλάδας, είναι παράλληλα αρμόδια για το σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής και στρατηγικής της αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας. Η Επιτροπή προεδρεύεται από κοινού από τους Υπουργούς Εξωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών. Αποτελεί το υψηλό επιπέδου σώμα λήψης αποφάσεων για κάθε θέμα που σχετίζεται με τις δραστηριότητες της αναπτυξιακής συνεργασίας και πιο συγκεκριμένα:

- Διαμορφώνει το στρατηγικό σχεδιασμό της διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας κάτω από μακροπρόθεσμη προοπτική, συνήθως πενταετούς διάρκειας.
- Μελετά τις τρέχουσες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις και προσαρμόζει τους επιμέρους στόχους του πενταετούς προγραμματισμού έτσι ώστε να ανατοποκρίνεται με ακρίβεια στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
- Συνεδριάζει για να εξετάσει ζητήματα που άπτονται της ελληνικής αναπτυξιακής συνεργασίας. Σ' αυτή τη συνεδρίαση γίνεται η αποτίμηση του έργου της χρονιάς που διανύθηκε, μελετάται η αποτελεσματικότητα των δράσεων και έργων που πραγματοποιήθηκαν ως προς την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της διεθνούς οικονομικής πολιτικής της Ελλάδας και προσδιορίζονται οι πολιτικές και οι οικονομικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής πολιτικής.
- Οι αποφάσεις της Επιτροπής έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια Έκθεση στο Κοινοβούλιο με αντικείμενο την υλοποίηση του προγράμματος αναπτυξιακής βοήθειας βάσει των στοιχείων που συλλέγονται και παρέχονται από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και από το 2002 από την ΥΔΑΣ / Υπουργείο Εξωτερικών

1.3.2.2

Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης του Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας της Ελλάδας (ΕΠΑ)

Στην ΕΠΑ που συστήθηκε με βάση το Ν. 2515 / 97 άρθρ. 4 συμμετέχουν εκπρόσωποι απ' όλους τους Φορείς (Υπουργεία και Οργανισμούς) που υλοποιούν έργα-προγράμματα βοήθειας. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει τρεις με τέσσερις φορές το χρόνο και ασχολείται με θέματα που αφορούν την πληροφόρηση και το συντονισμό των φορέων.

Στην Επιτροπή έχει ανατεθεί ένας αριθμός αντικειμένων δηλαδή :

- Εξασφάλιση της επιλεξιμότητας των ενεργειών και των έργων.
- Εξασφάλιση της συμβατότητας των ενεργειών και των έργων με τις κατευθυντήριες γραμμές της DAC και τις προτεραιότητες της ελληνικής πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας.
- Οργάνωση της αξιολόγησης του πενταετούς προγράμματος (ενδιάμεση και τελική).
- Λήψη κάθε πρόσφορου μέτρου που θεωρείται απαραίτητο για την επιτάχυνση του ρυθμού εφαρμογής του προγράμματος σε περίπτωση καθυστέρησης, με βάση την παρακολούθηση και τις ενδιάμεσες αξιολογήσεις.
- Εξέταση της αναγκαιότητας τροποποίησης του προγράμματος, δηλαδή, αύξηση του αριθμού των δραστηριοτήτων ενός ή περισσότερων Φορέων υλοποίησης, μεταφορά πιστώσεων από έναν Φορέα σε άλλον (ανάλογα με την απορρόφηση), χωρίς να αλλοιωθεί ο συνολικός προϋπολογισμός βοήθειας οποιουδήποτε συγκεκριμένου οικονομικού έτους.
- Παροχή πληροφοριών για το πρόγραμμα σε όλους τους Φορείς υλοποίησης.
- Παροχή πληροφοριών σχετικά με τα προσχέδια ετήσιων Εκθέσεων υλοποίησης των προγραμμάτων που συντάσσονται από την ΔΑΣ του ΥΠΕΘΟ και από το 2002 από την ΥΔΑΣ του Υπουργείου Εξωτερικών.*

* Μετά τη μεταφορά της αρμοδιότητας του συντονισμού της πολιτικής της αναπτυξιακής συνεργασίας από το ΥΠΕΘΟ στο ΥΠΕΞ αλλά και λόγω της λήξης του 1^{ου} Πενταετούς Προγράμματος Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας θα πρέπει να αποφασιστεί η λειτουργία αντίστοιχης Επιτροπής Παρακολούθησης για το 2^ο Πενταετές Πρόγραμμα και ενδεχομένως να επαναπροσδιοριστεί η σύνθεσή της.

1.3.2.3

Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ/ΥΠΕΞ)

Το έτος 1999 ιδρύθηκε με βάση το Άρθρο 18 του Ν. 2731/99 η Ελληνική Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) ή «Hellenic International Development Co-operation Department [Hellenic Aid]». Η ΥΔΑΣ συνιστά ανεξάρτητο οργανικό τμήμα του Υπουργείου Εξωτερικών, αντίστοιχο των άλλων Γενικών Διευθύνσεων του, υπαγόμενο κατευθείαν στον Υπουργό Εξωτερικών.

Πάντως, μετά τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Αναπτυξιακής Συνεργασίας, Ειδικών Χρηματοδοτήσεων και Προγραμμάτων της Γενικής Διεύθυνσης Σχεδιασμού και Διαχείρισης Πολιτικής του ΥΠΕΞΟ στην ΥΔΑΣ, η ΥΔΑΣ συμμετέχει στην οργάνωση της αναπτυξιακής βοήθειας με περισσότερες από μια ιδιότητες, έχοντας συντονιστικό και εκτελεστικό ρόλο (σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας). Ειδικότερα:

- διαχειρίζεται το σύνολο των πόρων της αναπτυξιακής συνεργασίας που εγγράφονται για το σκοπό αυτό στον κρατικό προϋπολογισμό καθώς και τους πόρους ή/και δωρεές που της μεταβιβάζονται από Υπουργεία, Οργανισμούς και δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.
- Παρακολουθεί και βοηθά τα έργα-προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας που υλοποιούνται από άλλους Φορείς και συλλέγει και επεξεργάζεται τα στατιστικά στοιχεία σχετικών με την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας.
- Παρακολουθεί τις εξελίξεις στις ομάδες εργασίας της DAC στην οποία και παρέχει πληροφόρηση σχετικά με την ελληνική αναπτυξιακή βοήθεια.
- Εισηγείται στην Επιτροπή Οργάνωσης και Συντονισμού των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΕΟΣΔΟΣ), με βάση τα στοιχεία που έχει συγκεντρώσει από την πορεία των έργων και των δράσεων και την εμπειρία που έχει αποκομίσει απ' αυτά, προτάσεις για το μελλοντικό σχεδιασμό της αναπτυξιακής πολιτικής προς χώρες ή τομείς προτεραιότητας, με στόχο τη μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων από την υλοποίηση των προγραμμάτων προτεραιότητας.
- Είναι αρμόδια για τη χρηματοδότηση δράσεων επείγουσας ανθρωπιστικής βοήθειας καθώς και αναπτυξιακών προγραμμάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως και δράσεων αναπτυξιακής εκπαίδευσης και ενημέρωσης για τη προώθηση του εθελοντισμού στην Ελλάδα και τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- Ενισχύει την ελληνική συμμετοχή σε προγράμματα της ECHO, της EUROPE-AID, και άλλων διεθνών οργανισμών καθώς και συνεργασίες μεταξύ ελληνικών ΜΚΟ και τοπικών φορέων των αναπτυσσόμενων χωρών. Η ΥΔΑΣ συνεταιρίζεται στενά, διευκολύνει και ενισχύει το δημιουργικό έργο και τις προσπάθειες των ελληνικών αναπτυξιακών ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στις χώρες των Βαλκανίων, αλλά και σε άλλες αναπτυσσόμενες ή υπό μετάβαση χώρες του κόσμου.

Η ΥΔΑΣ έχει τις εξής Διευθύνσεις :

- ΥΔΑΣ-1 (Επείγουσας Ανθρωπιστικής Βοήθειας)
- ΥΔΑΣ-2 (Βοήθειας ανδιάρθρωσης, αποκατάστασης και ανάπτυξης)
- ΥΔΑΣ-3 (Γεωγραφικής, πολιτικής και στρατηγικού σχεδιασμού)

- ΥΔΑΣ-4 (ΜΚΟ αναπτυξιακής εκπαίδευσης και αξιολόγησης)
- ΥΔΑΣ-5 (Τεχνικών Υπηρεσιών)
- ΥΔΑΣ-6 (Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών)

1.3.2.4

Φορείς Υλοποίησης Προγραμμάτων και Προσωπικό

Μέχρι το 2001, η Ελλάδα προτίμησε να μην ακολουθήσει το σύστημα της ανάθεσης της υλοποίησης της αναπτυξιακής συνεργασίας σε μια Υπηρεσία ή Οργανισμό (Agency), αλλά να το κατατμήσει σε επιμέρους Φορείς (Υπουργεία και Οργανισμούς). Θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς ότι το οργανωτικό πλαίσιο του Κρατικού Τομέα της Ελλάδος που ασχολείται με θέματα αναπτυξιακής βοήθειας (9 Υπουργεία και 4 Οργανισμοί) είναι σχετικά ευρύ και σύνθετο, με αποτέλεσμα να είναι δυνατόν να παρατηρηθούν κάποιες δυσκολίες στο συντονισμό και να ελλοχεύει ο κίνδυνος οι Φορείς που υλοποιούν προγράμματα-έργα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας, να ακολουθούν την «κατευθυνόμενη από τη ζήτηση προσέγγιση» και να διαυιείρονται οι δραστηριότητες, με συνέπεια την έλλειψη αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας.

Οι φορείς αυτοί είναι:

- Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
- Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
- Το Υπουργείο Εξωτερικών
- Το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
- Το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
- Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Το Υπουργείο Γεωργίας
- Το Υπουργείο Υγείας- Πρόνοιας
- Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ)
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ)
- Ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ)
- Ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Η Ελλάδα ωστόσο θεώρησε ότι το αποκεντρωμένο σύστημα αναπτυξιακής βοήθειας – στο οποίο αριθμός Υπουργείων και Νομικών Προσώπων υλοποιούν προγράμματα-έργα αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας και η Διυπουργική Επιτροπή Παρακολούθησης και Διαχείρισης παίζει συντονιστικό ρόλο – είχε τα εξής πλεονεκτήματα:

- Πρώτον ήταν κατάλληλο για τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Ο κάθε Φορέας υλοποίησης κατάρτισε το δικό του ενδεικτικό πρόγραμμα, ενώ το σύνολο των επιμέρους ενδεικτικών προγραμμάτων αποτέλεσαν τη βάση για την κατάρτιση του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ. Η κατάρτιση τόσο των επιμέρους προγραμμάτων των Φορέων όσο και του συνολικού προγράμματος βασίσθηκε στην αρχή της εταιρικής σχέσης. Αυτή η εταιρική σχέση, με την ανταλλαγή πληροφοριών με τις αποδέκτριες

χώρες και την αλληλοενημέρωση που προϋποθέτει, βοήθησε στην εξακρίβωση και τον καθορισμό των τομέων παρέμβασης.

- Δεύτερον, αξιοποιείτο η γνώση και η εμπειρία που κατείχαν ορισμένοι Φορείς στον προγραμματισμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση συγκεκριμένου τύπου προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας.

Παρόλ' αυτά, έχει αρχίσει να γίνεται κατανοητό ότι εξακολουθεί να ελλοχεύει ο κίνδυνος της «κατευθυνόμενης από τη ζήτηση προσέγγισης» και της διασποράς και χαλαρού συντονισμού των δραστηριοτήτων. Επομένως, η προοδευτική μείωση του αριθμού των σχετικών Φορέων κρίνεται απαραίτητη.

Όσον αφορά το προσωπικό των φορέων υλοποίησης, η Ελλάδα δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να «στρατολογήσει» προσωπικό σε διπλωματικές Αρχές του εξωτερικού το οποίο θα ασχολείται ειδικά με θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας. Παρόλ' αυτά καταβλήθηκε προσπάθεια τα κενά που παρουσιάζονταν να καλύπτονταν από τις διπλωματικές Αρχές και ιδιαίτερα από τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων που το 2001 εξακολουθούσαν να ανήκουν στη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του ΥΠΕΘΟ. Η απόδοση των Γραφείων αυτών τα τελευταία χρόνια σε θέματα αναπτυξιακής συνεργασίας έχει βελτιωθεί αρκετά. Η βελτίωση αυτή οφείλεται και στο γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης των νέων Εμπορικών Ακολουθών στη Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στα ζητήματα τόσο της οικονομικής διπλωματίας όσο και της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας. Τόσο το ΥΠΕΘΟ όσο και το ΥΠΕΞ είχαν επίσης δώσει ιδιαίτερη σημασία στο θέμα της επιμόρφωσης, στην οποία περιλαμβάνονταν και θέματα της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας.

Οι προϊστάμενοι, επίσης, των Γραφείων ΟΕΥ παρακολούθησαν το 2001, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, τα θέματα της διμερούς κρατικής αναπτυξιακής συνεργασίας, τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή προγράμματα τεχνικής, οικονομικής συνεργασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και τους διαγωνισμούς κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων και ενημέρωσαν σχετικά την Κεντρική Υπηρεσία του ΥΠΕΘΟ.

Ειδικότερα, τα εν λόγω Γραφεία μεταξύ άλλων μελετούν την γενική οικονομική κατάσταση των οικονομικών εξελίξεων των χωρών αρμοδιότητός τους. Επίσης, συμβάλλουν στην προπαρασκευαστική οικονομικών και εμπορικών συμφωνιών εταιρικότητας με αποδέκτριες βοήθειας χώρες στη ζώνη ευθύνης τους, με απώτερο στόχο την εξασφάλιση της ενσωμάτωσης της Ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στους εθνικούς ή τοπικούς προγραμματισμούς των αποδεκτριών βοήθειας χωρών. Με τον τρόπο αυτό οι προτάσεις υλοποίησης προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας που συγκεντρώνουν τα Γραφεία ΟΕΥ από τις χώρες ευθύνης τους ασφαλώς υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν την αρχή της διαφάνειας της «τοπικής ιδιοκτησίας» (ownership) των προγραμμάτων, που περιλαμβάνουν τοπικές προτεραιότητες για την εφαρμογή τοπικά σχεδιασμένων στρατηγικών στις αποδέκτριες βοήθειας χώρες. Παράλληλα, τα Γραφεία ΟΕΥ παρακολουθούν την εξέλιξη έργων αναπτυξιακής συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από Ελληνικές πιστώσεις και υλοποιούνται στις χώρες ευθύνης τους.

Η μεταφορά δε των Γραφείων ΟΕΥ στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 159 της 17

Ιουνίου 2002 (ΦΕΚ 140/Α/17-6-2002) αναμένεται να συμβάλει ακόμα περισσότερο στην απόδοση των Γραφείων ΟΕΥ, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική.

1.3.3.	Εσωτερικός, δι-υπουργικός συντονισμός σε θέματα συνάφειας-αλληλουχίας και ευελξία προϋπολογισμού και μεταφορές πιστώσεων
--------	--

Το πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδος το διαχειριζόταν κατά τα έτη 1997-2001, ανεξάρτητα και με αποκεντρωτικό τρόπο κατά τομέα, τα Υπουργεία και οι άλλοι Οργανισμοί που συμμετέχουν στο πενταετές πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας. Το ΥΠΕΘΟ στην αρχή κάθε οικονομικού έτους, σύμφωνα με τον Ν.2731/99 λάμβανε τις συνολικές πιστώσεις διμερούς βοήθειας στον προϋπολογισμό του και κατόπιν επιμέριζε εφάπαξ ή τμηματικώς το ποσό αυτό στους άλλους Φορείς που υλοποιούσαν έργα βάσει των ποσοστών απορρόφησης που σημειώθηκαν τα προηγούμενα έτη και τις διατάξεις του πενταετούς προγράμματος. Οι βασικοί άξονες κατά μήκος των οποίων λειτουργούσαν τα Υπουργεία και Οργανισμοί, είχαν ήδη καθοριστεί σε ευρύ πλαίσιο στο πενταετές πρόγραμμα διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος. Με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας εγγράφονταν κατ' έτος στον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους οι πιστώσεις του Πενταετούς Προγράμματος Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας 1997-2001.

Ο Νόμος, επίσης, προέβλεπε τη δυνατότητα, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, ανακατανομής των διατιθέμενων στους παραπάνω Φορείς πιστώσεων αναπτυξιακής συνεργασίας για την καλύτερη κατ' έτος απορρόφησή τους ή για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών μετά από σχετική εισήγηση της Επιτροπής Παρακολούθησης και Διαχείρισης. Επομένως προβλέφθηκε ευελξία όσον αφορά στις μεταφορές πιστώσεων ώστε να διευκολύνεται το έργο των Φορέων υλοποίησης προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας και βοήθειας.

1.4.	Η διαμόρφωση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Βοήθειας
------	---

1.4.1.	Το Πρώτο Μεσοπρόθεσμο Πενταετές Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδας 1997-2001 (1ο ΠΠΑΣΒΕ)
--------	---

1.4.1.1.	Βασικές αρχές
----------	----------------------

Για να επιτευχθεί ο στόχος της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας των διαθέσιμων πιστώσεων, το Πρόγραμμα Αναπτυξιακής Βοήθειας της Ελλάδας δίνει έμφαση στη συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και άλλες δωρήτριες χώρες και από την άλλη, στη συνεργασία με τις ίδιες τις αποδέκτριες χώρες.

Η συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς και άλλες δωρήτριες χώρες επιδιώκεται με τρεις τρόπους: συντονισμό, συνοχή-συνάφεια και αλληλοσυμπλήρωση των πολιτικών και των ενεργειών. Η συνεργασία με τις αποδέκτριες χώρες επιδιώκεται με βάση την εταιρικότητα, την αρχή ότι η χάραξη της πολιτικής και η επιλογή των προς υλοποίηση προγραμμάτων γίνεται από τις αποδέκτριες χώρες και σύμφωνα με τις ανάγκες τους και τη βιωσιμότητα της δράσης ή του προγράμματος.

Συνεργασία με Διεθνείς Οργανισμούς.

Η Ελλάδα συμμετέχει και συνεισφέρει σε Διεθνείς Οργανισμούς έτσι ώστε να δύνανται να υλοποιούνται συντονισμένες ενέργειες στον τομέα της πολυμερούς βοήθειας, ενώ συγχρόνως συμμετέχει και συνεισφέρει στις δραστηριότητες της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ.

Για να επιτευχθεί ο στόχος της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων αναπτυξιακών πιστώσεων, η Ελλάδα δραστηριοποιείται σε ένα πλήθος Διεθνών Οργανισμών οικονομικού/χρηματοδοτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα, των οποίων οι στόχοι προωθούν τους αναπτυξιακούς σκοπούς που έχει θέσει και η ίδια. Οι δραστηριότητες των ανωτέρω Διεθνών Οργανισμών σε συνδυασμό, συνάρτηση και συντονισμό με την παρεχόμενη διμερή κρατική αναπτυξιακή βοήθεια, συμβάλλουν ουσιαστικά και συμπληρωματικά προς την επίτευξη των διεθνώς παραδεδεγμένων αναπτυξιακών στόχων.

Ιδρυτικό μέλος των κυριότερων Διεθνών Οργανισμών καθώς και αρκετών Περιφερειακών Αναπτυξιακών Τραπεζών η Ελλάδα, θεωρεί το έργο τους πολύ σημαντικό και συνεισφέρει ανελλιπώς χρηματικώς, τόσο στους προϋπολογισμούς τους όσο και σε Διαχειριστικά Ταμεία (Trust Funds) που συστήνουν σε *ad hoc* βάση για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών αναγκών. Οι συνεισφορές προς τους υπόψη Διεθνείς Οργανισμούς για το 2001 ανήλθαν περίπου στο 0,10 % του ΑΕΠ της χώρας και περιελάμβαναν συνεισφορές στον αναπτυξιακό προϋπολογισμό

της ΕΕ, στην Παγκόσμια Τράπεζα και τους θυγατρικούς Οργανισμούς της, σε πολλούς Οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διεθνών οργανισμών.

Επίσης, η Ελλάδα συντονίζει τις προσπάθειές της για παροχή αναπτυξιακής συνεργασίας με άλλες χώρες. Απ' αυτήν την άποψη επιδιώκει την συνεργασία με άλλες δωρητρίες βοήθειας χώρες με στόχο τον σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων και έργων εκ παραλλήλου με συγχρηματοδότηση ή με κάποια άλλη μορφή συνεργασίας. Αυτό έχει καταστεί ήδη δυνατό μέσω των προγραμμάτων PHARE, TACIS και MEDA της Ε.Ε προς όφελος των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (ΚΑΕ), της Κοινοπολιτείας Ανεξαρτήτων Κρατών της πρώην ΕΣΣΔ (ΚΑΚ) και των χωρών της Μεσογείου, αντιστοίχως. Η Ελλάδα όμως σκοπεύει να συνεργασθεί και με άλλες δωρητρίες χώρες για την προώθηση από κοινού, εθνικών προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας, χωρίς να μειώσει το ενδιαφέρον της και τη συμμετοχή της για προαναφερθέντα προγράμματα της ΕΕ.

Το μεγαλύτερο ποσοστό της πολυμερούς βοήθειας της Ελλάδας αποτελείται από τη συμβολή της Ελλάδας στα αναπτυξιακά προγράμματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ) που υλοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τη Σύμβαση Κοτόπου. Το 2001 η βοήθεια αυτή αποτελούσε το 77,31 % της συνολικής πολυμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Βοήθειας και περίπου πάνω από 44,5 % της συνολικής Επίσημης Αναπτυξιακής Βοήθειας.

Η πολυμερής αναπτυξιακή βοήθεια που παρέχεται από την Ελλάδα σε διάφορους Διεθνείς Αναπτυξιακούς Οργανισμούς, Περιφερειακές Αναπτυξιακές Τράπεζες και μέσω της ΕΕ, δεν έχει συγκεκριμένη πηγή. Αυτό σημαίνει ότι κάθε Υπουργείο ή Νομικό Πρόσωπο ανάλογα με το αντικείμενο και τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από Διεθνείς Συμβάσεις, παρέχει κονδύλια για διεθνείς αναπτυξιακούς σκοπούς. Βοήθεια παρέχεται επίσης και σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών ή άλλων, μέσω ειδικών Διαχειριστικών Ταμείων (Trust Funds) που ιδρύονται κατά περίπτωση για συγκεκριμένους σκοπούς.

Τα εξής Υπουργεία είναι υπεύθυνα πάντως για τους παρακάτω Πολυμερείς Φορείς αναπτυξιακής βοήθειας:

- Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών : Όμιλος Παγκόσμιας Τράπεζας, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης , Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Global Environment Facility, Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNDP), Οργανισμός Βιομηχανικής Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNIDO), ΟΣΕΠ.
- Υπουργείο Εξωτερικών: UNESCO και Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες των Ηνωμένων Εθνών (UNHCR).
- Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων: Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP).
- Υπουργείο Γεωργίας: Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) και Παγκόσμιο Πρόγραμμα Τροφίμων (WFP).
- Υπουργείο Υγείας- Πρόνοιας: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), UNICEF.

Η Ελλάδα πριν προβεί στην παροχή πολυμερούς βοήθειας συμμετέχει στις προπαρασκευαστικές-διερευνητικές διεθνείς διασκέψεις που συγκαλούνται από Διεθνείς Οργανισμούς και συντονίζει την πολιτική της αναλόγως των αποφάσεων των συσκέψεων αυτών. Επομένως, βρίσκεται συνεχώς ενήμερη περί των διεθνών εξελίξεων και πάντοτε έτοιμη να συμβάλλει θετικά. Επιπρόσθετα, και στις περιπτώσεις περιφερειακών πρωτοβουλιών, η χώρα έρχεται σε επαφή και διμερώς με τα ενδιαφερόμενα μέρη για την επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος.

Τα προγράμματα της αναπτυξιακής συνεργασίας ανά αποδέκτρια χώρα: α) πρέπει να διαθέτουν έναν ελάχιστο βαθμό συντονισμού μεταξύ των δράσεων των πολυμερών και άλλων δωρητών, β) πρέπει να έχουν συνοχή όσον αφορά τους επιδιωκόμενους στόχους και γ) πρέπει οι παρεμβάσεις να είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και να μην εμφανίζουν κενά, αντιθέσεις ή επικαλύψεις.

Συνεργασία με αποδέκτριες χώρες.

Η πολιτική της Ελλάδας στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας είναι ευθυγραμμισμένη και προωθεί τη νέα διεθνή στρατηγική που αντιλαμβάνεται τη σχέση μεταξύ μιας δωρήτριας και μιας αποδέκτριας χώρας, όχι σαν μια απλή σχέση συνεργασίας, αλλά ως σχέση εταιρικότητας που προωθεί την αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στον 21ο αιώνα. Η Ελλάδα υποστηρίζει την άποψη ότι η ανάπτυξη είναι τελικά ευθύνη των αποδεκτριών χωρών και ότι η εξωτερική βοήθεια στοχεύει στη στήριξη των προσπαθειών τους ώστε να είναι δυνατόν οι απαραίτητες για την περαιτέρω κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη τοπικές υποδομές να αναπτυχθούν. Θεωρώντας τη στρατηγική εταιρικότητας ως βάση, η δημιουργία τοπικής παραγωγικής ικανότητας στις αποδέκτριες χώρες είναι ακόμη ένας στόχος που λαμβάνεται υπόψη στο πενταετές πρόγραμμα.

Η αναπτυξιακή βοήθεια θεωρείται ότι συμπληρώνει άλλους πόρους που οι αποδέκτριες χώρες χρησιμοποιούν για την ανάπτυξή τους. Για το λόγο αυτό το ελληνικό πρόγραμμα έχει προσανατολισθεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των αποδεκτριών χωρών-εταίρων.

Η πολιτική της Ελλάδας βασίζεται, επίσης, στη διαφάνεια των συμφερόντων των δύο εταίρων (δωρήτριας χώρας- αποδέκτριας χώρας) και σε αμοιβαία εμπιστοσύνη με διάλογο. Η σύναψη μεσοπρόθεσμων συμφωνιών εταιρικότητας με αποδέκτριες χώρες-εταίρους στοχεύει στην εξασφάλιση της ενσωμάτωσης της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στους εθνικές ή τοπικές προτεραιότητες των τελευταίων.

1.4.1.2	Στόχοι και Τομείς δραστηριότητας
---------	----------------------------------

Οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν σήμερα, σε διαφορετικό βαθμό, πολλές προκλήσεις που ξεπερνούν κατά πολύ την οικονομική σφαίρα. Προβλήματα που συνδέονται δηλαδή με:

- τη φτώχεια,
- τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες,
- την αύξηση του πληθυσμού,

- την ισορροπία πόλεων – αγροτικού κόσμου,
- την επιδείνωση του περιβάλλοντος και
- τη σταθεροποίηση των δημοκρατικών δομών.

Η Ελλάδα θεωρεί ότι διαθέτει αρκετά συγκριτικά πλεονεκτήματα που της επιτρέπουν να λειτουργήσει ουσιαστικά στην όλη προσπάθεια της διεθνούς κοινότητας να συνδράμει τις αναπτυσσόμενες χώρες στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Οι κατευθύνσεις, με βάση τις οποίες ενεργούν οι φορείς του δημοσίου τομέα, καθώς και των ΜΚΟ, αφορούν σε προγράμματα που σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό εμπεριέχουν δράσεις αυτού του περιχομένου, όπως:

- τη βελτίωση των κοινωνικών υπηρεσιών (εκπαίδευση, υγεία) με την προσφορά τεχνογνωσίας και την ανταλλαγή εμπειριών, με στόχο την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης και τη μείωση των κοινωνικών διαφορών,
- την ισορροπία μεταξύ αστικού και αγροτικού κόσμου για να αποτραπεί το φαινόμενο της μαζικής και ανεξέλεγκτης αστυφιλίας, να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης και εργασίας του αγροτικού πληθυσμού, ανδρών και γυναικών και να αναστραφεί η κατάσταση της υπερβολικής εκμετάλλευσης και προσοδευτικής επιδείνωσης των αγροτικών πόρων, που παρατηρείται σε ορισμένες χώρες,
- την ένταξη των περιβαλλοντικών πολιτικών στις υπόλοιπες τομεακές πολιτικές,
- τη δέσμευση των εθνικών και τοπικών κοινωνιών στην υπηρεσία της ανάπτυξης με την ενθάρρυνση της συμμετοχής σ' όλα σχεδόν τα προγράμματα φορέων της κοινωνίας, όπως πανεπιστήμια, μέσα μαζικής πληροφόρησης, ερευνητικά ιδρύματα, τοπικές κοινότητες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών,
- την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ανθρωπίνων πόρων, ιδίως με τη συμμετοχή σε προγράμματα για την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, όπου δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών και την δημιουργία δεξιοτήτων, με έμφαση στην ένταξη των νέων και ειδικότερα των γυναικών στον κόσμο της εργασίας,
- την ενίσχυση της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τη συμμετοχή σε προγράμματα ανθρώπων με διαφορετικές πολιτιστικές και θρησκευτικές αντιλήψεις.

Η Ελλάδα θεωρεί ότι οι ανωτέρω κατευθύνσεις είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την άσκηση της εθνικής πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας, διότι της επιτρέπουν να συμβάλλει αποτελεσματικά και ουσιαστικά στην όλη προσπάθεια των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών να βελτιώσουν τις οικονομικές και κοινωνικές δομές τους.

Οι βασικοί στόχοι των δραστηριοτήτων του 1ου ΠΠΑΣΒΕ, ήταν:

Α), η προώθηση υγιούς πλαισίου πολιτικής, ενθάρρυνση σταθερής ανάπτυξης των οικονομικών των αναπτυσσόμενων χωρών και των χωρών που βρίσκονται σε μετάβαση βασισμένη στην ενδυνάμωση του ιδιωτικού τομέα καθώς και στην ενδυνάμωση των κατάλληλων δημοσιονομικών βάσεων,

- Β) Καταπολέμηση και μείωση της φτώχειας,
 Γ) Κοινωνική ανάπτυξη, κυρίως στη βασική εκπαίδευση, πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και υγιή αναπαραγωγή του πληθυσμού.
 Δ) Μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και αυξημένη συμμετοχή των πολιτών και κυρίως των γυναικών στην οικονομική και πολιτική ζωή.
 Ε) Χρηστή διακυβέρνηση και δημόσια διοίκηση, δημοκρατική ευθύνη, προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κανόνων δικαίου.
 ΣΤ) Δράσεις που συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη.
 Ζ) Αντιμετώπιση των βασικών αιτίων ενδεχομένων συγκρούσεων, περιορισμός στρατιωτικών δαπανών και εγκαθίδρυση της ειρήνης προς την κατεύθυνση μακροχρόνιας συμφιλίωσης και ανάπτυξης.
 Η) Προώθηση περιφερειακών συνεργασιών.

Εντός του ως άνω πλαισίου πολιτικής, οι δραστηριότητες του 1^{ου} ΠΠΑΣΒΕ, ταξινομούνται, ανάλογα με το σκοπό που υπηρετούν, σε πέντε κύριες κατηγορίες :

- Προγράμματα που στοχεύουν κυρίως στην οικονομική ανάπτυξη.
- Προγράμματα που στοχεύουν κυρίως στην κοινωνική ανάπτυξη.
- Προγράμματα για τη στήριξη της διατήρησης της ειρήνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της πολιτικής σταθερότητας.
- Προγράμματα Επικαλυπτόμενων Τομέων.
- Ανθρωπιστική Βοήθεια.

Το Πρόγραμμα 1997-2001 προέβλεπε ότι τα δύο τρίτα περίπου της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας θα κατευθυνόταν σ' ένα περιορισμένο αριθμό κρατών τα οποία η Ελλάδα θεωρούσε ως χώρες προτεραιότητες, όπως η Αλβανία, η Αρμενία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, η Γεωργία, οι περιοχές της Παλαιστινιακής Αρχής και η Ουκρανία. Στη διάρκεια, ωστόσο της υλοποίησης του προγράμματος προστέθηκαν η Γιουγκοσλαβία και η πΓΔΜ καθώς και άλλες χώρες για τις οποίες υπήρξε ανάγκη να αποσταλεί έκτακτη βοήθεια, κυρίως επισιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσης..

1.4.2	Η Αναπτυξιακή Βοήθεια της Ελλάδας στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
-------	--

1.4.2.1	Γενικοί στόχοι
---------	----------------

Η δεκαετία του '90 στα Βαλκάνια χαρακτηρίστηκε από δύο γεγονότα. Την έναρξη της πορείας μετάβασης των οικονομιών των χωρών της περιοχής στην ελεύθερη οικονομία, μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και την έκρηξη βίαιων συγκρούσεων και πολεμικών συρράξεων μεταξύ των λαών της περιοχής. Σαν αποτέλεσμα αυτών, έχουν σήμερα δημιουργηθεί στην περιοχή μια σειρά ετερογενών

κρατών με βαθιές εθνικιστικές ρίζες. Ο συνδυασμός των πολλαπλών συρράξεων, των εκατομμυρίων προσφύγων, της απουσίας πολιτικής συναίνεσης για μεταρρυθμίσεις και της έλλειψης δημοκρατικών θεσμών, περιόρισαν την οικονομική και πολιτική ανάπτυξη της περιοχής, με αποτέλεσμα τη μείωση του βιοτικού επιπέδου, την αύξηση της ανεργίας και την περιορισμένη πρόοδο στην προσπάθεια μείωσης της φτώχειας. Συνεπώς, πολιτικά και κοινωνικά η Νοτιο-ανατολική Ευρώπη παραμένει μία σχετικά ασταθής περιοχή.

Η περιοχή προς την οποία κατευθύνεται το μεγαλύτερο ποσοστό της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας είναι η Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, περιοχή εξάλλου της οποίας οι χώρες αποτελούν την πιο πρωταρχική προτεραιότητα της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας τα τελευταία χρόνια.

Τα κίνητρα που ωθούν τη χώρα μας να επικεντρώνει την χορήγηση αναπτυξιακής βοήθειας – κρατική (Official Development Aid) και άλλες επίσημες ροές προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης, μπορούν να συνοψιστούν:

Να συμβάλει η Ελλάδα στην πολιτική και οικονομική σταθεροποίηση των χωρών της Ν.Α Ευρώπης. Η οικονομική ανασυγκρότηση αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη μείωση των εθνικών και πολιτικών εντάσεων στην περιοχή, εντάσεων που όποτε ξεφύγαν από κάθε έλεγχο είχαν άμεσες και αρνητικές συνέπειες για την Ελλάδα. Η σταθεροποίηση αυτή και η μετεξέλιξη των χωρών αυτών σε νέους δυναμικούς πολιτικούς και οικονομικούς εταίρους της Ελλάδας δεν αποτελεί σημαντικό στόχο μόνο της οικονομικής διπλωματίας της Ελλάδας αλλά και ύψιστη προτεραιότητα της εξωτερικής πολιτικής της. Ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής διμερούς βοήθειας - 53,2 % περίπου - το 2001 αφορούσε δράσεις αποκατάστασης της ειρήνης που υλοποιήθηκαν από τις ελληνικές ένοπλες δυνάμεις που συμμετέχουν στις πολυεθνικές δυνάμεις που βρίσκονταν στη Βοσνία, στο Κοσσυφοπέδιο και στην πΓΔΜ, ενώ πάνω από 150 εκατομ. δολάρια, από το 1998 και μετά, χρησιμοποιήθηκαν για δράσεις αποκατάστασης υποδομών στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν την αποκατάσταση οδικών δικτύων, γεφυρών και δημοσίων κτιρίων, την κατασκευή στρατοπέδων για πρόσφυγες στο Κοσσυφοπέδιο και την μεταφορά και διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας. Ωστόσο, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί η εμπειρία και η πρακτική που η DAC ακολουθεί σε συναφή θέματα ειρηνευτικών αποστολών. Πάντως η έναρξη υλοποίησης του ΕΣΟΑΒ εντός του 2002 δίνει μια ποσοτική αλλά και ποιοτική αναβάθμιση της Ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας στην περιοχή που θα συμβάλει όχι μόνο στη σταθεροποίηση των χωρών αυτών αλλά και στην οικονομική τους ανάπτυξη.

- Να αναδείξει τον ηγετικό και εποικοδομητικό ρόλο που η Ελλάδα μπορεί να διαδραματίσει στη σταθεροποίηση του ευρύτερου χώρου της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και του Ευξείνου Πόντου. Ο ρόλος αυτός δύναται να εδραιωθεί αφενός μέσα από την συνδρομή στην εδραίωση πολιτικής σταθερότητας στις υπό μετάβαση χώρες και αφετέρου μέσα από την καλλιέργεια ενός κλίματος εμπιστοσύνης. Η Ελλάδα ως χώρα της περιοχής και μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στέκεται αρωγός των προσπαθειών που οι χώρες αυτές

καταβάλλουν για την ενταξή τους στους βασικούς θεσμούς της Δύσης (ΕΕ και ΝΑΤΟ).

- Να διευρύνει την οικονομική της παρουσία τόσο στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, όπου αναπτύσσονται νέες αγορές στις οποίες η Ελλάδα μπορεί να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει, όσο και στον Εύξεινο Πόντο που θα αποτελέσει κομβικό σημείο στους δρόμους της ενέργειας στο εγγύς μέλλον και εφαλτήριο για επέκταση της ελληνικής οικονομικής δραστηριότητας στις χώρες της Κεντρικής Ασίας.

1.4.2.2 Η Ελληνική οικονομική διπλωματία στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη

Η ελληνική οικονομική διπλωματία προς τις χώρες της Νοτιο ανατολικής Ευρώπης δραστηριοποιήθηκε προς τις εξής κατευθύνσεις: στην ενδυνάμωση των διμερών οικονομικών δεσμών και την αύξηση της συνεργασίας σε πολλά πεδία, στην παροχή υποστήριξης των προσπαθειών που ο ιδιωτικός τομέας καταβάλλει, στην ανάπτυξη και την υποβοήθηση όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την πολυμερή οικονομική συνεργασία και στην υποστήριξη των προσποθειών των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης να ενταχθούν στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

1.4.2.2.1 Ενδυνάμωση των διμερών οικονομικών δεσμών και αύξηση της συνεργασίας σε πολλά πεδία.

Οι προτεραιότητες της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας προς την κατεύθυνση αυτή ήταν:

- **Επενδύσεις στην υποδομή.** Πολλά έργα υποδομής ολοκληρώνονται ή βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης. Υλοποιείται σημαντικός αριθμός επενδύσεων σε υποδομές τόσο στη Βόρεια Ελλάδα που συνορεύει με τις άλλες Βαλκανικές χώρες, όσο και στο έδαφος άλλων Βαλκανικών χωρών, με στόχο την ενίσχυση της περιφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας. Κατ' αυτή την έννοια η κατασκευή της Εγνατίας Οδού μήκους 680 χλμ. που ξεκινά από την Ήπειρο, διασχίζει τη Μακεδονία, και καταλήγει στη Θράκη, των κάθετων οδικών αξόνων που ενώνουν τις βόρειες με τις νότιες περιοχές των Βαλκανίων, των νέων συνοριακών διαβάσεων μεταξύ Ελλάδας-Αλβανίας και Ελλάδας-Βουλγαρίας με την ενίσχυση της ΕΕ, [PHARE, INTERREG II], των έργων υποδομής σε λιμάνια, αεροδρόμια, τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, των κατασκευών και εξοπλισμού σχολείων νοσοκομείων, κέντρων υγείας, των επισκευών έργων υποδομής στο έδαφος άλλων Βαλκανικών χωρών, θα συμβάλλουν τα μέγιστα τόσο στην οικονομική ανάπτυξη, όσο και στην περιφερειακή ολοκλήρωση της περιοχής. Τα έργα αυτά θα εμβαθύνουν τη διασυνοριακή συνεργασία με τις όμορες βαλκανικές χώρες με άμεση προτεραιότητα την ενσωμάτωση μέχρι το έτος 2010 των βαλκανικών κρατών στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, όπως των μεταφορών, της ενέργειας και των

τηλεπικοινωνιών. Η Ελλάδα, μοναδική χώρα μέλος της ΕΕ στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη, υποστηρίζει πλήρως και συμμετέχει στην υλοποίηση αυτής της πολιτικής, ενώ δεν φείδεται προσπάθειών για να διασφαλίσει την επέκτασή τους και χρήση τους από τις χώρες των Βαλκανίων. Τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών λόγω χάρη περιλαμβάνουν την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό κύριων οδικών αρτηριών που θα ενώνουν τις Βαλκανικές χώρες με την κεντρική Ευρώπη. Τα διευρωπαϊκά δίκτυα τηλεπικοινωνιών θα βελτιώσουν την ταχύτητα, αξιοπιστία και διαθεσιμότητα επικοινωνιακών διαύλων, ενώ θα εισαγάγουν νέες υπηρεσίες και επομένως θα βοηθήσουν τις χώρες να μετεξελιχθούν σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Τέλος, τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα, διασφαλίζουν την ενεργειακή αυτάρκεια της ΝΑ Ευρώπης.

- **Ανάπτυξη ικανού ανθρώπινου δυναμικού.** Οι προοπτικές ανάπτυξης και ευημερίας των χωρών της ΝΑ Ευρώπης προϋποθέτουν όχι μόνο μεταφορά κεφαλαίων, αλλά συγχρόνως και διοικητικών ικανοτήτων, επιμόρφωσης στις νέες τεχνολογίες και προώθηση προγραμμάτων επιστημονικών ανταλλαγών του ανθρώπινου δυναμικού. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών η Ελλάδα υλοποιεί προγράμματα ανταλλαγών που ενισχύουν την επιστημονική συνεργασία, την εκπαίδευση σε θέματα διοίκησης και την κοινή ανάπτυξη της τεχνολογίας.
- **Σταθεροποίηση των οικονομιών.** Η οικονομική συνεργασία μεταξύ των χωρών της ΝΑ Ευρώπης προϋποθέτει την επίτευξη σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος σ' όλες τις χώρες και εξάλειψη των δυσλειτουργιών που υφίστανται σ' όλες τις οικονομίες των χωρών της περιοχής. Τις δυσλειτουργίες αυτές η Ελλάδα επιδιώκει να τις αμβλύνει προωθώντας την εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων, την ανάπτυξη της οικονομίας της αγοράς και την αποφυγή νομισματικών κρίσεων. Κοινές δράσεις στον τραπεζικό τομέα, ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και των οικονομικών επιτελείων και αμοιβαία βαθύτερη γνώση των οικονομιών, αναμένεται, επίσης να βοηθήσουν το επίπεδο αμοιβαίας κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των οικονομικών Αρχών.

1.4.2.2.2	Η παροχή υποστήριξης των προσπαθειών που ο ιδιωτικός τομέας καταβάλλει για τη δραστηροποίησή του στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη.
-----------	--

Οι ελληνικές εξαγωγές προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (Κροατία, Βοσνία -Ερζεγοβίνη, Γιουγκοσλαβία, Αλβανία, πΓΔΜ, Βουλγαρία, Ρουμανία) αυξήθηκαν από 300 εκατ. δολ. ΗΠΑ το 1990 σε 1.937 εκατ. δολ. ΗΠΑ το 2001, αντιπροσωπεύοντας το 18,4 % των συνολικών εξαγωγών της χώρας. Για μερικές μάλιστα χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης η Ελλάδα αποτελεί τη σημαντικότερη αγορά της περιοχής.

**Ελληνικές εξαγωγές στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης
1994-1999
(Εκατ. \$ ΗΠΑ)**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ΑΛΒΑΝΙΑ	213.8	261.9	325.8	252.6	192.3	221.5	248.5	350.1
ΠΓΔΜ	14.2	43.1	246.2	273.8	260.1	425.1	470.1	411.0
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	414.3	448.6	314.9	321.0	438.5	410.8	449.8	568.6
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	-	21.8	169.2	203.0	188.5	113.5	131.2	184.5
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	99.1	180.9	175.1	177.0	217.4	214.1	383.7	356.2
ΚΡΟΑΤΙΑ	9.4	13.8	13.8	27.4	18.6	25.8	23.4	24.5
ΒΟΣΝΙΑ	0.5	0.2	1.3	4.0	6.3	13.4	20.8	11.7

Πηγή: ΥΠΕΘΟ και Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών

**Ελληνικές Εισαγωγές από τις χώρες Ν.Α Ευρώπης
1994-2001
(Εκατ. \$ ΗΠΑ)**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ΑΛΒΑΝΙΑ	35.2	37.3	36.8	36.6	36.5	37.9	42.4	58.1
ΠΓΔΜ	4.7	14.6	39.2	60.4	58.3	59.0	69.3	77.7
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	316.7	482.3	371.6	418.3	383.0	347.2	398.1	422.2
ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	-	1.0	77.2	133.1	94.4	59.8	85.9	91.0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	98.3	133.8	144.0	204.3	190.7	207.8	309.4	339.4
ΚΡΟΑΤΙΑ	14.0	14.1	10.5	6.6	11.6	30.4	23.7	21.6
ΒΟΣΝΙΑ	1.9	1.2	0.4	0.8	2.5	3.5	8.6	16.1

Πηγή: ΥΠΕΘΟ και Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών.

Ένας μεγάλος αριθμός ελληνικών επιχειρήσεων επέκτειναν τις δραστηριότητές τους στις γειτονικές χώρες μέσω άμεσων ξένων επενδύσεων και συμμετοχής στην κατασκευή μεγάλων έργων υποδομής. Οι επενδύσεις του ελληνικού ιδιωτικού τομέα στη Ν.Α Ευρώπη υπολογίζεται ότι ανέρχονται σε περίπου 3,7 δις δολ. ΗΠΑ. Η πλειονότητα αυτών των επενδυτικών πρωτοβουλιών αφορούν στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, των τραπεζών, της ενέργειας, των τροφίμων, του εμπορίου, των υπηρεσιών και της βιομηχανικής παραγωγής.

Από την πλευρά της ελληνικής οικονομικής διπλωματίας, η σημαντική αυτή επενδυτική και εξαγωγική δραστηριότητα των ελληνικών επιχειρήσεων στις βαλκανικές αγορές θα πρέπει να εκτιμηθεί όχι μόνο σε σχέση με τα πλεονεκτήματα που θα υπάρξουν για την ελληνική οικονομία, αλλά και σε σχέση και με την

προσφορά τους στις οικονομίες των βαλκανικών κρατών. Εάν αποδειχθεί ότι η προσφορά αυτή είναι αποφασιστικής σημασίας και ολοένα αυξανόμενη, τότε είναι φανερό ότι η ελληνική εξωτερική πολιτική έχει μεγαλύτερες δυνατότητες να διαμορφώσει ένα στέρεο βάθρο οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας που θα ικανοποιεί μακροπρόθεσμα και τα ελληνικά συμφέροντα. Η συμβολή της Ελλάδας στην ευημερία των βαλκανικών χωρών δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ως μια από τις καλύτερες «διπλωματικές επενδύσεις» της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Η σημαντική αύξηση των ελληνικών επενδύσεων στις χώρες της περιοχής σε συνδυασμό με την αύξηση της ελληνικής αναπτυξιακής βοήθειας συνηγορούν για μια τέτοια προοπτική. Εξάλλου οι ίδιοι οι επιχειρηματίες που επεκτείνονται στα Βαλκάνια, διαισθάνονται ότι η δραστηριότητά τους στα Βαλκάνια έχει μια σημασία ευρύτερη από την στενά επιχειρηματική. Το γεγονός, δηλαδή, ότι το ελληνικό επιχειρείν στην περιοχή έχει αποκτήσει μια ιδιαίτερη δυναμική δίνει αφορμή και δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την άσκηση μιας επιτυχούς οικονομικής διπλωματίας, τα αποτελέσματα της οποίας δύνανται να διαμορφώσουν θετικές προοπτικές για την ικανοποίηση βασικών στόχων της ελληνικής εξωτερικής στην περιοχή.

Τα τελευταία χρόνια υιοθετήθηκε ένα ευρύτερο φάσμα δραστηριοτήτων για να υποστηρίξει πρωτοβουλίες επιχειρήσεων στο εξωτερικό. Οι κυριότερες απ' αυτές είναι η παροχή κινήτρων για νέα επιχειρηματικά σχέδια, δημιουργία δικτύων επικοινωνίας, επιμόρφωση επιχειρηματιών και προσωπικού επιχειρήσεων και σύναψη επιχειρηματικών συμφωνιών με γειτονικές χώρες. Η νέα νομοθεσία που αφορά θέματα «κεφαλαίων που επενδύονται σε νέες επιχειρήσεις με οικονομική επικινδυνότητα - Venture Capital» και η δημιουργία Εταιρειών Εμπορίου δίνει κίνητρα σε ενδιαφερόμενους ώστε να συμμετάσχουν σε επιχειρηματικές πρωτοβουλίες στις χώρες της Βαλκανικής. Η Τράπεζα Εμπορίου και Ανάπτυξης Ευξείνου Πόντου (BSTDB) με έδρα τη Θεσσαλονίκη, υποστηρίζει ήδη την ανάπτυξη έργων. Ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ) παρέχει ήδη στους επενδυτές ασφάλιση έναντι πολιτικού κινδύνου, ενώ η προώθηση επιχειρήσεων αντιπροσωπειών (factoring firms) παρέχει στις εμπορικές επιχειρήσεις ασφάλιση και διευκολύνσεις. Επίσης, η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει παραχωρήσει εξαγωγικές πιστώσεις σε μερικά βαλκανικά κράτη. Η ελληνική κυβέρνηση, επίσης, έχει δώσει ισχυρά κίνητρα για την αύξηση των ελληνικών επενδύσεων στην Αλβανία, με το να τις εντάξει στις ευνοϊκές ρυθμίσεις των Αναπτυξιακών Νόμων 1892/90 και 2008/92 και 260/98.

Η άσκηση οικονομικής διπλωματίας, αναμένεται, επίσης, να γίνει περισσότερο ευχερής και αποτελεσματική με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων, υπηρεσιών και προσωπικού του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και τη σύσταση Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας στο Υπουργείο Εξωτερικών.

1.4.2.2.3	Η ανάπτυξη και η υποβοήθηση όλων των διεργασιών και σχημάτων που προωθούν την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομικής συνεργασίας
-----------	--

Η ευρύτερη περιοχή της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου εκτός από την έντονη περίοδο εθνικιστικών εξάρσεων, την παραβίαση βασικών δικαιωμάτων των μειονοτήτων και διαξαγωγής ενόπλων συρράξεων με κύριο επίκεντρο την τέως Γιουγκοσλαβία, βίωσε την ίδια περίοδο κατά τη δεκαετία του '90 την ανάπτυξη πολλών περιφερειακών συνεργασιών με κύριο άξονα την οικονομική συνεργασία. Σ' αυτές περιλαμβάνονται οι ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- Η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SEECF),
- Το Σύμφωνο Σταθερότητας (Stability Pact for South-eastern Europe),
- Τα τριμερή σχήματα συνεργασίας και *fora* των χωρών της Νοτιο ανατολικής Ευρώπης, όπως μεταξύ της Ελλάδας, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, της Τουρκίας, Βουλγαρίας και Ρουμανίας, της Ελλάδας, Αλβανίας, ΤΓΔΜ και της Ελλάδας, Τουρκίας και Βουλγαρίας,
- Η Πρωτοβουλία Συνεργασίας της Νοτιο- ανατολικής Ευρώπης (SECI),
- Ο Οργανισμός Συνεργασίας Ευξείνου Πόντου (ΟΣΕΠ),
- Η Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης (CEFTA),
- Η Κεντρο- ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία (CEI),
- Η Πρωτοβουλία Αδριατικής-Ιονίου,
- Η Διαδικασία Συνεργασίας των χωρών του Δούναβη, και
- Η Διαδικασία Royumont της ΕΕ, η οποία, όμως έχει ενσωματωθεί στην Πρώτη Τράπεζα του Συμφώνου Σταθερότητας.

Η Ελλάδα σ' όλες αυτές τις περιφερειακές συνεργασίες συμμετέχει και είναι δραστήριο μέλος με την εξαίρεση της Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης, της Κεντρο-ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας και της διαδικασίας Συνεργασίας των χωρών του Δούναβη.

Από τις παραπάνω πρωτοβουλίες, δύο κυρίως αφορούν αποκλειστικά τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και ως εκ τούτου αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας εκ μέρους της Ελλάδας: η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και το Σύμφωνο Σταθερότητας, μια πολυμερής πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης σε μια προσπάθεια να εμπεδωθεί η ειρήνη, η δημοκρατία, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η οικονομική ευημερία.

1.4.2.2.3.1	Η διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης (SEECF)
-------------	---

Η Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SEECF) αποτελεί το μόνο «γηγενές» σχήμα συνεργασίας προερχόμενο αποκλειστικά από τις χώρες της ΝΑ

Ευρώπης. Μετέχουν η Αλβανία, η πΓΔΜ, η ΟΔΓ, η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Τουρκία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και η Ελλάδα καθώς και η Κροατία με καθεστώς παρατηρητή.

Η Διαβαλκανική Συνεργασία αναβίωσε το 1996 κατόπιν βουλγαρικής και ελληνικής πρωτοβουλίας (σύννοδος Υπουργών Εξωτερικών στην Σόφια, 6-7.7.96) που οδήγησε στη συνάντηση Κορυφής της Κρήτης, στις 3-4.11.1997, Η διάσκεψη αυτή θεωρήθηκε ως σταθμός στη περιφερειακή συνεργασία της Βαλκανικής Χερσονήσου, όχι διότι μόνο συγκλήθηκε σε επίπεδο Προέδρων και πρωθυπουργών αλλά διότι προσέφερε ελπίδες επίλυσης των διμερών ζητημάτων που απασχολούσαν τις συμμετέχουσες χώρες, όπως της ελληνο-τουρκικής αντιπαράθεσης και του ζητήματος του Κοσσυφοπεδίου. Θεμελιώνει, επίσης την προοπτική θεσμοποίησης της συνεργασίας. Οι στόχοι βέβαια της διαβαλκανικής συνεργασίας δεν κινούνται μόνο στα στενά πλαίσια της οικονομικής διπλωματίας, αλλά αποσκοπούν και στην έναρξη ενός ουσιαστικού πολιτικού διαλόγου μεταξύ των βαλκανικών χωρών.

Σημαντικοί σταθμοί της Συνεργασίας, επίσης, ήταν η Διάσκεψη Κορυφής της Αιτάλειας (12-13 Οκτωβρίου 1998) όπου υπεγράφη η συμφωνία για την ίδρυση στην Τουρκία του Περιφερειακού Κέντρου Προώθησης Εμπορίου και η Διάσκεψη Κορυφής στο Βουκουρέστι (12.2.2000), η οποία ολοκληρώθηκε με την υπογραφή της *Χάρτας Καλής Γειτονίας, Σταθερότητας, Ασφάλειας και Συνεργασίας στην Ν.Α. Ευρώπη*. Η Χάρτα κάνει λόγο για ανάπτυξη μηχανισμών πολιτικής συνεργασίας και ασφάλειας, στους τομείς της οικονομίας, περιβάλλοντος, δικαιοσύνης και καταπολέμησης παρανόμων δραστηριοτήτων, στον ανθρωπιστικό τομέα και στην εμπέδωση δημοκρατικών θεσμών. Επίσης, για την εξασφάλιση της συνέχειας των δραστηριοτήτων της SEECF, προβλέπεται η δημιουργία Τρόικας σε επίπεδο Υπουργών, Πολιτικών Διευθυντών (αρμόδιοι Διευθυντές ΥΠΕΞ) και υψηλών αξιωματούχων.

Στην Συνάντηση Κορυφής των Σκοπίων (23 Φεβρουαρίου 2001), οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων χαιρέτισαν την πλήρη εισδοχή της Βοσνίας/Ερζεγοβίνης στην Διαβαλκανική, καθώς και την υιοθέτηση από την ΟΔΓ και την Βοσνία/Ερζεγοβίνη της Χάρτας Καλής Γειτονίας, Σταθερότητας, Ασφάλειας και Συνεργασίας στην Ν.Α. Ευρώπη. Η Διακήρυξη «σημειώνει με ικανοποίηση» την Συμφωνία Οριοθέτησης των συνόρων ΟΔΓ-πΓΔΜ.

Επίσης, υιοθετήθηκε κείμενο για την *Περιφερειακή Οικονομική Συνεργασία (Action Plan for Regional Economic Cooperation)* που αναφέρεται στην ανάγκη ανάπτυξης του εμπορίου, προώθησης των ξένων άμεσων επενδύσεων και βελτίωσης των υποδομών - μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, ενέργειας - καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, στην προστασία του περιβάλλοντος, στη διασυνοριακή συνεργασία (ενθάρρυνση δημιουργίας Ευρωπεριφερειών, μνεία του Πάρκου των Πρεσπών). Κατά τη Σύνοδο Κορυφής των Τιράνων (28 Μαρτίου 2002), σε συνέχεια ελληνικής πρότασης υπογραμμίστηκε η ανησυχία για το πρόβλημα των προσφύγων και των εκτοπισμένων στην περιοχή, καταδικάστηκαν οι πράξεις βανδαλισμού κατά πολιτιστικών μνημείων και θρησκευτικών τόπων λατρείας και έγινε μνεία στην ανάγκη ανάπτυξης των υποδομών. Ανατέθηκε στους Υπουργούς Εξωτερικών και τους αρμόδιους Διευθυντές να επανεξετάσουν τις μέχρι τώρα δραστηριότητες της Διαδικασίας, καθώς και τους τρόπους αύξησης της

αποδοτικότητα των υφισταμένων οργανωτικών διευθετήσεων, υποβάλλοντας, εφόσον υπάρχει ανάγκη, προτάσεις για βελτίωσή τους. Και τούτο σε συνέχεια των προτάσεων της τότε αλβανικής Προεδρίας για την περαιτέρω εξέλιξη της Διαβαλκανικής και τη σταδιακή μετεξέλιξή της από Διαδικασία σε Οργανισμό. Η Προεδρία (στην παρούσα περίοδο η ΟΔΓ) καλείται να εκπροσωπή τις λήπτριες χώρες της περιοχής στην άτυπη συμβουλευτική ομάδα (Informal Consultative Group) του Συμφώνου Σταθερότητας που έχει συσταθεί βάσει προτάσεων Patten - Solana προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του Συμφώνου και να επιτευχθεί καλύτερος συντονισμός του με την Ε.Ε.

Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας της, η ΟΔΓ ανακοίνωσε ότι θα δώσει έμφαση στους τομείς ενέργειας, φιλελευθεροποίησης του εμπορίου, υποδομών μεταφορών και καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Η Υπουργική Συνάντηση της 19ης Ιουνίου 2002 επικεντρώθηκε στα λεγόμενα "οριζόντια" θέματα που απασχολούν την περιοχή των Βαλκανίων, με έμφαση στη βελτίωση των υποδομών, στη διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων, στην προώθηση της οικονομίας της αγοράς και στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος. Με σκοπό την προώθηση των οριζόντιων θεμάτων η Γιουγκοσλαβική Προεδρία διοργάνωσε στο Βελιγράδι (7-8 Οκτωβρίου 2002) Υπουργική συνάντηση για την απελευθέρωση του εμπορίου στην Ν.Α Ευρώπη και επιχειρηματικό *forum* για τις επιχειρήσεις της περιοχής.

Παρά τις υφιστάμενες διαφορές ως προς την ουσία ή τη διαδικασία αντιμετώπισης περιφερειακών θεμάτων, η Διαδικασία μπόρεσε να αποφέρει καρπούς μέσα από μια ρεαλιστική προσέγγιση. Οι τελευταίες συναντήσεις της Συνεργασίας απέδειξαν ότι οι χώρες της Ν.Α. Ευρώπης είναι σε θέση να βρουν κοινή γλώσσα στα θέματα της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων για τα οποία υπάρχει διάσταση απόψεων (π.χ. Κοσσυφοπέδιο, Μαυροβούνιο, γενεσιουργά αίτια κρίσης στην πΓΔΜ και άλλα).

Οι λύσεις στα προβλήματα των Βαλκανίων πρέπει να προέλθουν από τις ίδιες τις χώρες της περιοχής, ενισχύοντας έτσι την δυναμική της ευρωπαϊκής τους προοπτικής. Η ανάγκη για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας έχει αποτυπωθεί πολλάκις στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων.

Η Ε.Ε εξάλλου έχει θέσει την ανάπτυξη περιφερειακής συνεργασίας ως απαραίτητο στόχο και προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής πορείας των κρατών της περιοχής. Στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 19ης Νοεμβρίου 2001 υπογραμμίστηκε ότι η ώθηση στην περιφερειακή συνεργασία θα πρέπει να δοθεί από την ίδια την περιοχή. Η Διαβαλκανική αποδεικνύεται σταδιακά ως η φωνή της περιοχής. Το Συμβούλιο κάλεσε τον Ειδικό Συντονιστή να αναπτύξει στενότερους δεσμούς με τη Διαδικασία Συνεργασίας της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και να επιδιώξει κάθε δυνατή σύμπραξη με τις άλλες περιφερειακές πρωτοβουλίες.

Στη συνάντηση Ελλάδας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας (18-19 Απριλίου 2002, Βουκουρέστι), οι τρεις χώρες χαιρέτισαν την δέσμευση των μελών της Διαβαλκανικής για πιο εντατική συνεργασία στο πλαίσιο της Διαδικασίας και ενισχυμένη «περιφερειακή οικειοποίηση» (regional ownership). Οι Πρόεδροι της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας και ο Πρωθυπουργός κ. Σημίτης επαναβεβαίωσαν την υποστήριξή τους στην διαμόρφωση μιας κοινής περιφερειακής στρατηγικής για την ενίσχυση του

ρόλου της SEECF ως «αυθεντικής και οργανωμένης φωνής της περιοχής», σύμφωνα με την Διακήρυξη Κορυφής των Τιράνων. Η Πρωτοβουλία Συνεργασίας των χωρών της ΝΑ Ευρώπης αποτελείται από χώρες οι περισσότερες από τις οποίες, αν όχι όλες, έχουν μια σαφή αίσθηση ότι ανήκουν σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή που έχει αποκτήσει «περιφερειακή συνείδηση». Υφίσταται δηλαδή μια «περιφερειακή ταυτότητα» η οποία παρά τις διαφοροποιήσεις και αντιπαλότητες της έχει μερικά κοινά χαρακτηριστικά. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

Πρώτον, ότι οι προσπάθειες δημιουργίας συνθηκών περιφερειακής συνεργασίας δεν είναι νέες, αλλά ανατρέχουν αρκετά πίσω στο παρελθόν. Εξάλλου η περιοχή της Χερσονήσου του Αίμου δεν έχει να επιδείξει μόνο έντονες αντιπαραθέσεις παρόλο το γεγονός ότι η περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως η « πυροδοταποθήκη της Ευρώπης». Συνεπώς, το αναγκαίο « κεφάλαιο» και εμπειρία συνεργασίας υφίσταται.

Λεύτερον, αποτελεί τη μοναδική περιφερειακή συνεργασία στην οποία συμμετέχουν μόνο κράτη της περιοχής της ΝΑ Ευρώπης.

Τρίτον, το βαλκανικό υποσύστημα έχει αναδειχθεί ως «αυτόνομος γεωπολιτικός χώρος» με συγκεκριμένες ανάγκες και συμφέροντα τα οποία θα πρέπει να ικανοποιηθούν.

Τέταρτον, η πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων και οι δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν για τη μετάβαση προς την οικονομία της αγοράς ανέδειξε τα κοινά προβλήματα που οι χώρες αυτές αντιμετωπίζουν. Για παράδειγμα, το ενδοπεριφερειακό εμπόριο στη ΝΑ Ευρώπη είναι πολύ μικρό σε σχέση με άλλες χώρες. Παράλληλα, όμως, καταβάλλονται σοβαρές προσπάθειες στα πλαίσια της προσέγγισης των χωρών αυτών με την ΕΕ προκειμένου να ενδυναμωθεί η συνεργασία τους στον οικονομικό τομέα. Η δέσμευση των χωρών της ΝΑ Ευρώπης (Ιούνιος 2001) στα πλαίσια του Συμφώνου Σταθερότητας να υπογράψουν συμφωνίες απελευθέρωσης και διευκόλυνσης του εμπορίου ώστε μέχρι το τέλος του 2002 να έχουν ολοκληρωθεί η σύναψη διμερών μεταξύ τους συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών αποτελεί ένα τέτοιο παράδειγμα.

Προβλέπεται ότι η οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ των οικονομιών των Βαλκανικών χωρών με την πάροδο του χρόνου θα επεκταθεί και θα ενδυναμωθεί καθώς θα αμβλύνονται τα σοβούντα πολιτικά και άλλα προβλήματα. Ένα τεράστιο φάσμα νέων ευκαιριών διαφαίνεται στον ορίζοντα, που εκτείνεται από την Ελλάδα μέχρι τις Βαλκανικές χώρες, τη Ρωσία και τις Παρευξείνιες χώρες καθώς πρόκειται για λαούς που τους συνδέουν ιστορικοί οικονομικοί δεσμοί, που σε συνδυασμό με τις αναφυόμενες νέες πρωτοβουλίες, δύνανται να παράγουν πολλαπλά οφέλη για όλα τα μέρη.

1.4.2.2.3.2

Το Σύμφωνο Σταθερότητας (ΣΣΝΑΕ)

Το Σύμφωνο Σταθερότητας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη [ΣΣΝΑΕ] (Stability Pact) είναι το πρόγραμμα της Διεθνούς Κοινότητας για την ανασυγκρότηση των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης. Το Σύμφωνο Σταθερότητας της ΝΑ Ευρώπης υπεγράφη στην Κολωνία, στις 10 Ιουνίου 1999 και υιοθετήθηκε πανηγυρικά από

Αρχηγούς Κρατών – Κυβερνήσεων, στο Σεράγεβο στις 30 Ιουλίου 1999. Βασικό κίνητρο για τη δημιουργία του Συμφώνου Σταθερότητας αποτέλεσε η διαπίστωση ότι η περιοχή της ΝΑ Ευρώπης αποτελεί μια διεθνής πληγή που πρέπει να κλείσει. Ενώ οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και της Βαλτικής κατάφεραν να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους, αντίθετα οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με κύριο επίκεντρο το χώρο της τέως Γιουγκοσλαβίας, αναλώθηκαν σε έντονες εθνικιστικές έριδες και αντιπαραθέσεις με κίνδυνο η κρίση να επεκτεινέτο και να συμπεριλάμβανε και άλλα κράτη της περιοχής.

Τα κράτη της περιοχής που συμμετέχουν στο ΣΣΝΑΕ είναι τα ακόλουθα:

- Αλβανία,
- Βοσνία-Ερζεγοβίνη,
- Βουλγαρία,
- Κροατία,
- Ο.Δ. της Γιουγκοσλαβία
- Π.Γ.Δ.Μ, και
- Ρουμανία.

Συνολικά σ' αυτό συμμετέχουν πάνω από σαράντα (40) χώρες και Οργανισμοί (χώρες μέλη της ΕΕ, Ουγγαρία, Σλοβενία, Τουρκία, χώρες μέλη της Ομάδας των 8: ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Ρωσία, άλλες χώρες όπως η Νορβηγία και η Ελβετία, Διεθνείς Οργανισμοί UN, OSCE, Council of Europe, UNHCR, NATO, OECD, WE, Διεθνείς Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί Παγκόσμια Τράπεζα, IMF, EBRD, EIB, περιφερειακές πρωτοβουλίες Black Sea Economic Co-operation (BSEC), Central European Initiative (CEI), South East European Co-operative Initiative (SECI) και South East Europe Co-operation Process (SEECF).

Σκοπός του Συμφώνου είναι η ενδυνάμωση των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ώστε να προωθήσουν την παγίωση της ειρήνης, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της οικονομικής ευημερίας, προς όφελος της σταθερότητας στην περιοχή.

Το ΣΣΝΑΕ αποτελεί την πρώτη ουσιαστική προσπάθεια της Διεθνούς Κοινότητας να αποτρέψει τις ένοπλες συρράξεις στην περιοχή. Το Σύμφωνο στη σύλληψή του βασίσθηκε στις σημαντικότερες εμπειρίες και διδάγματα από τη διευθέτηση διεθνών κρίσεων. Σύμφωνα με το σκεπτικό του ΣΣΝΑΕ η αποτροπή κρίσεων και η παγιοποίηση της ειρήνης επιτυγχάνουν μόνον όταν κινηθούν παράλληλα σε τρεις βασικούς τομείς:

- τη δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος
- την παγιοποίηση της δημοκρατικής διακυβέρνησης και
- την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας.

Το Σύμφωνο επιδιώκει να δράσει ως κίνητρο για συνεργασία και επενδύσεις καθώς και να συντονίσει τα προγράμματα αναδιάρθρωσης και ανοικοδόμησης ώστε να ευθυγραμισθούν οι πολιτικές βοήθειες των συμμετεχόντων φορέων, ο συντονισμός τρεχόντων και νέων πρωτοβουλιών στην περιοχή και η αποφυγή επικαλύψεων. Το Σύμφωνο συνεπώς δεν είναι χρηματοδοτικός οργανισμός, αλλά ένας άτυπος πολιτικός μηχανισμός και ένα *forum* συντονισμού των δράσεων μεταξύ των ληπτριών και των δωρητριών χωρών και διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών.

Μέσο για την επίτευξη των στόχων του ΣΣΝΑΕ αποτελεί ο Ειδικός Συντονιστής (Special Co-ordinator) με την τριακονταμελή ομάδα του και έδρα τις Βρυξέλλες. Ο Ειδικός Συντονιστής προεδρεύει του σημαντικότερου πολιτικού οργάνου του ΣΣΝΑΕ που είναι η Περιφερειακή Τράπεζα (Regional Table). Έχουν συσταθεί επίσης υπό την προαναφερθείσα Τράπεζα και άλλες τρεις Τράπεζες Εργασίας (Working Tables) ως εξής:

- Τράπεζα I Εκδημοκρατισμός-Ανθρώπινα Δικαιώματα
[ανθρώπινα δικαιώματα, χρηστή διακυβέρνηση, ισότητα φύλων, ΜΜΕ, εκπαίδευση και νεότητα, κοινοβουλευτική συνεργασία, επιστροφή προσφύγων στις εστίες τους] με πρόεδρο τον κ. Αλ. Ρόντο, που διαδέχθηκε τον αποχωρήσαντα κ. Π. Ρουμελιώτη.
- Τράπεζα II Οικονομική Ανασυγκρότηση, Συνεργασία και Ανάπτυξη
[περιφερειακές υποδομές, ανάπτυξη ιδιωτικού τομέα, διαπεριφερειακό εμπόριο, επενδύσεις, συμβουλευτικό συμβούλιο επιχειρήσεων, περιβαλλοντικά θέματα, Ανατολική-Νοτιοανατολική Ευρώπη, πρωτοβουλία για κοινωνική συνοχή] με πρόεδρο τον Ιταλό κεντρικό τραπεζίτη κ. Saccomani.
- Τράπεζα III Θέματα Ασφάλειας, με δύο Υπο-Τράπεζες:
Ασφάλεια και άμυνα, δικαιοσύνη και δημόσια διοίκηση
[έλεγχος εξοπλισμών, μη διασπορά όπλων και επαφές μεταξύ στρατιωτικών επιτελείων, αναμόρφωση της άμυνας και χρηματοδοτικά θέματα, ανθρωπιστική άρση ναρκοπεδίων, ελαφρύς οπλισμός, προετοιμασία και αποτροπή καταστροφών], με πρόεδρο τον Νορβηγό ΥΦΥΠΕΞ κ. Kim Traavik.

Ο Ειδικός Συντονιστής του ΣΣΝΑΕ προεδρεύει της Περιφερειακής Τράπεζας (συντονιστικό όργανο του Συμφώνου, με αρμοδιότητα καθορισμού της στρατηγικής και προτεραιοτήτων του) και είναι υπεύθυνος για την προώθηση, μέσω της Γραμματείας του, των στόχων του Συμφώνου. Τη θέση αυτή μέχρι τέλους 2001 κατείχε ο Γερμανός κ. Bodo Hombach, τον οποίο πρόσφατα διεδέχθη ο Αυστριακός πρώην Αντικαγκελάριος, επικεφαλής της πρωτοβουλίας SECI (Southeastern Europe Cooperation Initiative) και μέχρι πρότινος ειδικός εκπρόσωπος της Αυστριακής Κυβέρνησης επί θεμάτων διευρύνσεως, κ. Erhard Busek.

Επίσης, μια φορά το χρόνο συνέρχεται η Περιφερειακή Τράπεζα. Το επίπεδο συμμετοχής των ληπτριών χωρών είναι σε πολιτικό (υπουργικό) επίπεδο και σε ανάλογο ή υψηλών αξιωματούχων είναι και των δωρητών.

Έδρα του Συμφώνου είναι οι Βρυξέλλες, ενώ στη Θεσσαλονίκη έχει εγκατασταθεί η εναλλακτική έδρα, με επικεφαλής την κα Ειρήνη Λαμπράκη. Οι σύνοδοι της Περιφερειακής Τράπεζας του Συμφώνου έχει παγιωθεί να λαμβάνουν χώρα, άπαξ του έτους, εναλλακτικά σε Βρυξέλλες και Θεσ/νίκη. Εξάλλου, προβλέπεται μία συνεδρίαση ανά εξάμηνο εκάστης των τριών Τραπεζών Εργασίας, η οποία λαμβάνει χώρα στην πρωτεύουσα της συμ-προεδρεύουσας χώρας (που ανήκει στην περιοχή).

Στα θετικά του Συμφώνου πρέπει να αναφερθούν η πύκνωση των επαφών μεταξύ εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών στην περιοχή, η δημιουργία δικτύων ανταλλαγής πληροφοριών, ενώ ορισμένες από τις πρωτοβουλίες του, όπως η Agenda for Regional Action για θέματα προσφύγων (που αποτελεί το πρώτο παράδειγμα απτής συνεργασίας μεταξύ Ο.Δ.Γ. – Κροατίας – Βοσνίας / Ερζεγοβίνης), το Μνημόνιο για την φιλελευθεροποίηση και διευκόλυνση του εμπορίου που υπέγραψαν επτά βαλκανικές χώρες και η Μολδαβία, ο Χάρτης για τα ΜΜΕ, οι πρωτοβουλίες κοινωνικής συνοχής, καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, διαφθοράς και ασύλου – μετανάστευσης συμβάλλουν ιδιαίτερα στην προώθηση της σταθεροποίησης της περιοχής.

Ειδικά στον τομέα της ανασυγκρότησης και των υποδομών, το Σύμφωνο κατήρτισε πίνακα 244 «έργα ταχείας έναρξης» (Quick Start Package Projects), τα οποία προβλέφθηκαν να χρηματοδοτηθούν με 2,4 δις Ευρώ, ποσό για το οποίο έγιναν δεσμεύσεις (pledges) στην Α΄ Περιφερειακή Χρηματοδοτική Διάσκεψη των Βρυξελλών (29-30 Μαρτίου 2000)

Στα πλαίσια αυτά η Παγκόσμια Τράπεζα παρουσίασε μια έκθεση που αναφέρεται στη στρατηγική που πρέπει να ακολουθήσει το Σύμφωνο Σταθερότητας. Η στρατηγική αυτή υποδεικνύει ότι:

Πρώτον, το εμπόριο των χωρών της Ν.Α Ευρώπης θα πρέπει να στραφεί ακόμα περισσότερο προς την ΕΕ καθώς επίσης να αναπτυχθεί και το ενδοπεριφερειακό εμπόριο δημιουργώντας ένα σταθερό, διαφανές και ευνοϊκό περιβάλλον για την προσέλκυση των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα,

Δεύτερον, να ενισχυθούν οι κοινωνικές μεταρρυθμίσεις ούτως ώστε να μειωθούν οι εντάσεις και να δημιουργηθούν συνθήκες για την εδραίωση της ειρήνης και της σταθερότητας.

Τρίτον, να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των κυβερνητικών δομών, και να ενδυναμωθούν οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της διαφθοράς, και

Τέταρτον να αυξηθούν οι επενδύσεις στις υποδομές και να υιοθετηθούν πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος

Παρά τις μεγάλες αρχικές προσδοκίες, με εξαίρεση τις δράσεις των Ιραπεζών Εργασίας I και III που προωθήθηκαν αρκετά γρήγορα, η υλοποίηση των έργων υποδομής παρουσίασε μεγάλη καθυστέρηση, κυρίως λόγω της φύσεώς τους (χρονοβόρα διαδικασία ή ασύμφωρες απαλλοτριώσεις στις λήπτριες χώρες, σύνταξη μελετών σκοπιμότητας κλπ.) Προς τούτο, ενόψει της Β΄ Περιφερειακής Διάσκεψης του Βουκουρεστίου (25-26 Οκτωβρίου 2001) συνεστήθη Κατευθυντήρια Ομάδα για Έργα Υποδομής (Infrastructure Steering Group - με συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Παγκόσμιας Τράπεζας και άλλων διεθνών χρηματοδοτικών οργανισμών), προκειμένου να επιλεγούν με βάση αυστηρότερα πλέον κριτήρια τα μεγάλα έργα υποδομής στους τομείς μεταφορών, ενέργειας και διαχείρισης υδατίνων πόρων. Η ομάδα αυτή επέλεξε 27 νέα έργα υποδομών ενόψει της Β΄ Περιφερειακής Διάσκεψης του Βουκουρεστίου, για τα οποία ανακοινώθηκε νέα χρηματοδότηση ύψους 2,4 δις Ευρώ. Τον πρώτο λόγο πλέον στο σχεδιασμό και την επιλογή των έργων έχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία επιδιώκει τη συγχρηματοδότηση έργων είτε με τρίτα κράτη, είτε με χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Δια του τρόπου αυτού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιχειρεί να καλύψει την ανεπάρκεια των διατιθεμένων υπ΄

αυτής πόρων για υποδομές στις χώρες των Δυτ. Βαλκανίων μέσω του CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation), που ανέρχονται σε 16 εκατ. Ευρώ για τα έτη 2002-2004.

Βασικοί στόχοι της Ελλάδας για το προσεχές μέλλον είναι η ενίσχυση της εναλλακτικής έδρας του Συμφώνου στη Θεσσαλονίκη καθώς και η ενίσχυση του ρόλου της SEECF στις συναντήσεις του ΣΣΝΑΕ.

Όσον αφορά τη μετάλλαξη του ΣΣΝΑΕ, η Ελλάδα υποστηρίζει ότι θα πρέπει να εξελιχθεί σε μηχανισμό πρόληψης και επίλυσης διαφορών σε επίπεδο κοινωνίας των πολιτών και τοπικής αυτοδιοίκησης, ήτοι συμπληρωματικό των πολιτικών πρωτοβουλιών Solana. Η Ελλάδα επιδιώκει, επίσης, την εντονότερη παρουσία της σε πρωτοβουλίες όπως αυτή της επιστροφής προσφύγων, της προώθησης προγραμμάτων εκπαίδευσης στελεχών, της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων (θέμα που έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις και στην Ελλάδα), της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς στις χώρες της περιοχής. Εξάλλου, στο πλαίσιο της υπογράφευας για θέματα άμινας και ασφάλειας συνεχίζει να συμμετέχει με δύο αξιωματικούς του στρατού στο Περιφερειακό Κέντρο Ελέγχου και Επαλήθευσης Εξοπλισμών (RACVIAC) στο Ζάγκρεμπ, καθώς και στη Βαλκανική Ταξιαρχία (SEEBRIG) που δημιουργήθηκε στα πλαίσια πρωτοβουλίας του ΝΑΤΟ.

Όσον αφορά την οικονομική συμβολή της Ελλάδας στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας, η χώρα υποσχέθηκε 25,8 εκατ. Ευρώ στην Α΄ Περιφερειακή Χρηματοδοτική Διάσκεψη του Μαρτίου 2000, τόσο για πρωτοβουλίες οργανωμένες από την ίδια με πλήρη χρηματοδότηση, αλλά και για πολυμερείς πρωτοβουλίες συγχρηματοδοτούμενες με άλλες χώρες και οργανισμούς, εκ των οποίων 10,8 εκατ. ΕΥΡΩ για έργα «ταχείας έναρξης» (Quick Start Package projects).

1.4.2.2.4

Η υποστήριξη των χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης να ενταχθούν στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Βασική προτεραιότητα της Ελλάδας είναι τα βαλκανικά κράτη να μην απομονωθούν από τις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η ενδοχώρα της Ελλάδας, που είναι τα κράτη της χερσονήσου του Αίμου, είναι αναγκαίο για πολιτικούς και οικονομικούς λόγους να είναι ενσωματωμένα στην ΕΕ. Η Ελλάδα συνδράμει τις χώρες της βαλκανικής στο μεταβατικό στάδιο στο οποίο βρίσκονται σήμερα, προκειμένου οι τελευταίες να γίνουν ισότιμοι και ανεξάρτητοι εταίροι, με ξεκάθαρη ευρωπαϊκή προοπτική. Η Ελλάδα έχει κάθε λόγο να επιδιώκει να υπάρξει γενναία οικονομική και τεχνική βοήθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τα βαλκανικά κράτη, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο που τα κράτη αυτά αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά και πολιτικά προβλήματα.

Μετά την κρίση στο Κοσσοσυφοπέδιο και την πτώση του Μιλόσεβιτς και την ένταξη της Ο.Δ.Γ. στο Σύμφωνο Σταθερότητας, η ΕΕ υιοθετεί μια αναθεωρημένη προσέγγιση προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη που έχει τις εξής διαστάσεις:

Α) Επαναπροσδιορισμό των στόχων του Συμφώνου Σταθερότητας και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του.

Οι επακόλουθες διεργασίες, κυρίως στο πλαίσιο των οργάνων της Ε.Ε., οδήγησαν στον επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων των τριών Τραπεζών Εργασίας για τα έτη 2001-2003 από την 3η Περιφερειακή Τράπεζα του Συμφώνου (Βρυξέλλες, 28.6.2001). Παράλληλα, οι κκ. Solana και Patten υπέβαλαν στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων προτάσεις για τη βελτίωση του μηχανισμού λειτουργίας του, οι οποίες συνοψίζονται στην ανάγκη περαιτέρω επικέντρωσης του Συμφώνου στην προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας, την πρόληψη των κρίσεων και το δι-εθνικό διάλογο, στην ανάγκη ενίσχυσης της συμμετοχής των χωρών της περιοχής στη λειτουργία του Συμφώνου και στενότερης συνεργασίας με τη Διαδικασία Συνεργασίας των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης και τέλος, στην ανάγκη διασφάλισης της συμπληρωματικότητας των δράσεων του ΣΣΝΑΕ προς το CARDS, ώστε να αιτιοφύγονται επικαλύψεις.

Επίσης, προκειμένου να ξεπεραστεί το πρόβλημα συνεργασίας με την Ε. Επιτροπή και τον Υψηλό Εκπρόσωπο ΚΕΠΠΑ, προτάθηκε και υιοθετήθηκε (μαζί με τα ανωτέρω) από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 19ης Νοεμβρίου 2001 η δημιουργία Συντονιστικής Επιτροπής ΕΕ-ΣΣΝΑΕ, με συμμετοχή του Ειδικού Συντονιστή του ΣΣΝΑΕ, του Υψηλού Εκπροσώπου της ΚΕΠΠΑ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Προεδρίας της ΕΕ και ενός εκπροσώπου των χωρών της περιοχής, κατά πρόταση από τη SEECP. Την πρόταση αυτή υποστήριξε σθεναρά η Ελλάδα με το σκεπτικό ότι η συμμετοχή εκπροσώπου της SEECP σ' ένα συντονιστικό όργανο Ε.Ε.-Σ.Σ. θα συνέβαλε αφενός μεν στην ενίσχυση των χωρών της περιοχής και θα έδινε ένα σαφές πολιτικό μήνυμα για τη γεφυρωτικό ιδιότητα του ΣΣΝΑΕ ως προς την ένταξη της περιοχής στις ευρω-ατλαντικές δομές.

Β) Την απονομή καθεστώτος υποψηφίων χωρών σε Βουλγαρία και Ρουμανία και έναρξη διαπραγματεύσεων ένταξης.

Η ελληνική πλευρά υποστηρίζει πλήρως τους άμεσους προτεραιότητας στρατηγικούς στόχους ένταξης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό σημαίνει, ότι πέρα από τη πολιτική στήριξη, η Ελλάδα παρέχει επίσης αναπτυξιακή βοήθεια - τεχνογνωσία και συνεργάζεται διμερώς σε ποικιλία τομέων.

Ενισχύει δε τις δύο χώρες ούτως ώστε οι διαπραγματεύσεις ένταξης να προχωρήσουν ομαλά. Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας η Ελλάδα πρόκειται να βοηθήσει τις δύο χώρες να κλείσουν τα περισσότερα κεφάλαια της διαπραγματεύσεως και θα εργαστεί ούτως ώστε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης να υπάρξει δέσμευση της ΕΕ για ένταξη των δύο χωρών το 2007.

Γ) Την προώθηση της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Η συγκρότηση της πολιτικής της ΕΕ προς τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων ανάγεται στα πλαίσια της αναθεωρημένης προσέγγισης της ΕΕ προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης, όπως αυτή προσδιορίστηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κολωνίας (Ιούνιος 1999), το οποίο κάλεσε την Επιτροπή να καταρτίσει προτάσεις για την ίδρυση Οργανισμού που θα αναλάβει την εφαρμογή των

κοινοτικών προγραμμάτων ανασυγκρότησης του Κοσσυφοπεδίου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέθεσε τροποποιημένο σχέδιο του Κανονισμού Οδηνα του 1996, προτείνοντας ως έδρα του Οργανισμού την Πρίστινα. Οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων στα τέλη Ιουνίου 1999 και ύστερα από πρόταση του πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη, απόφασαν ότι έδρα του Οργανισμού Ανασυγκρότησης θα είναι η Θεσσαλονίκη. Ο Οργανισμός ιδρύθηκε επίσημως στις 15 Νοεμβρίου 1999 με τον τροποποιημένο κανονισμό Οδηνα. Άρχισε να λειτουργεί στις 17 Ιανουαρίου 2000. Ήδη από τους πρώτους μήνες λειτουργίας, ο Οργανισμός επέδειξε εξαιρετικά επιτυχημένη δραστηριότητα. Μετά δε τη νίκη Κοστούνιτσα στη Σερβία, η ΕΕ είχε ανάγκη ενός επιτυχημένου εργαλείου για άμεση παρέμβαση και στήριξη της ΟΔΓ. Έτσι, στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 9.10.2000 αποδέχθηκε την επέκταση των δραστηριοτήτων του Οργανισμού σε όλη την ΟΔΓ (Σερβία, Μαυροβούνιο, Κοσσυφοπέδιο). Επίσης ο Οργανισμός έχει δικαίωμα να απευθύνει συστάσεις και για τις άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Εν τούτοις το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού δε διαθέτει το δικαίωμα επεξεργασίας του στρατηγικού πλαισίου, του πολυετούς προγράμματος και του ετήσιου προγράμματος δράσεως. Δίνει, όμως, τη γνώμη του για την εκτέλεση του ετήσιου προγράμματος.

Η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης αποσκοπεί στη προσέγγιση των χωρών της περιοχής στην ΕΕ. Η προσέγγιση όμως αυτή γίνεται υπό όρους (αρχή της αιρεσιμότητας), όπως ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου, του κράτους δικαίου, των δημοκρατικών θεσμών, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων και τη φιλελευθεροποίηση της οικονομίας. Προβλέπονται δε δύο πλαίσια για την προσέγγιση αυτή:

Η προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας μέσω ενός γενικού πλαισίου διαμορφώθηκε στη Συνάντηση Κορυφής του Ζάγκρεμπ το Νοέβριο του 2000. Πρώτον, ενθαρρύνει τα κράτη της περιοχής να αναπτύξουν όσο το δυνατόν πιο στενές σχέσεις, δεύτερον προωθεί τη δημιουργία ενός δικτύου διμερών συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών και τρίτον επιδιώκει τη σταδιακή επανένταξη των Δυτικών Βαλκανίων στα δίκτυα υποδομών (TENS) του ευρύτερου ευρωπαϊκού χώρου (μεταφορές, ενέργεια, κλπ).

Η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης περιλαμβάνει τρεις βαθμίδες «παροχών» της ΕΕ προς τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, ανάλογα με την πρόοδο που έχουν επιδείξει στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις για την προσέγγιση στις ευρωπαϊκές δομές:

- **Πορεία προς την υπογραφή Συμφωνίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης.** Η πορεία αυτή περιλαμβάνει και εμπορικά προτιμησιακά μέτρα υπέρ προϊόντων των χωρών της περιοχής: Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων υιοθέτησε το Σεπτέμβριο του 2000 Κανονισμό περί ασύμμετρης φιλελευθεροποίησης στα Δ. Βαλκάνια, με τον οποίο ενοικιήθηκε και ενισχύθηκε το ευνοϊκό καθεστώς που ήδη ίσχυε ως ένα βαθμό για την Κροατία, την Αλβανία και τη Βοσνία, με την κατάργηση των δασμών ή των ποσοστώσεων για τα βιομηχανικά και αγροτικά προϊόντα των χωρών αυτών όταν εισάγονται στην ΕΕ, καθώς και την βελτίωση της πρόσβασης τους σε αυτήν.
- **Συμφωνίες Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με την ΕΕ.** Οι συμφωνίες αυτές βασίζονται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κολωνίας, σύμφωνα με τα οποία οι συμφωνίες αποτελούν μια νέα προσέγγιση στο συμβατικό πλαίσιο προς τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων προκειμένου να οδηγηθούν πλησιέστερα στην προοπτική

πλήρους ενσωμάτωσης στις δομές της ΕΕ. Πρόκειται για μεικτές συμφωνίες τρίτης γενεάς: αποτελούνται από εμπορικές και οικονομικές διατάξεις, καθώς και από διατάξεις που θεσπίζουν διμερή συνεργασία σε ποικίλους τομείς. Προβλέπονται επίσης εκτεταμένα κριτήρια αιρεσιμότητας καθώς και μηχανισμούς για τον έλεγχο της συμμόρφωσης του κράτους με αυτά. Μέχρι στιγμής δύο χώρες της περιοχής έχουν υπογράψει τέτοιου είδους συμφωνίες: η πΓΔΜ και η Κροατία.

- **Χρηματοδοτική Βοήθεια (CARDS):** ο νέος χρηματοδοτικός κανονισμός για τα Δυτικά Βαλκάνια υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Γενικών υποθέσεων της 20ης Νοεμβρίου 2000, ενοποιώντας και εκλογικεύοντας το μηχανισμό εξωτερικής βοήθειας που λειτουργούσαν μέχρι τότε με διαφορετικά κριτήρια επιλογής προγραμμάτων και κατανομής κονδυλίων. Το ποσό που υιοθετήθηκε από τον Κανονισμό του Δεκεμβρίου 2000 φτάνει τα 4,65 δις Ευρώ για την περίοδο 2001-2006. Η κοινοτική βοήθεια CARDS αποσκοπεί ιδίως:

Πρώτον, στην ανασυγκρότηση, στη βοήθεια για επιστροφή των προσφύγων και εκτοπισθέντων και στη σταθεροποίηση της περιοχής

Δεύτερον, στη δημιουργία θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου για τη στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των μειονοτήτων, στη συμφιλίωση της κοινωνίας των πολιτών, στην ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης και στην ενίσχυση της νομιμότητας και του αγώνα κατά του οργανωμένου εγκλήματος,

Τρίτον, στη βιώσιμη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και στις οικονομικές μεταρρυθμίσεις προς την οικονομία αγοράς,

Τέταρτον, στην κοινωνική ανάπτυξη και ιδίως τον αγώνα κατά της φτώχειας, στην ισότητα των φύλων, στην παιδεία, εκπαίδευση και κατάρτιση και στην αποκατάσταση του περιβάλλοντος,

Πέμπτον, στην ανάπτυξη στενότερων σχέσεων μεταξύ των δικαιούχων χωρών μεταξύ των εν λόγω χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και μεταξύ των εν λόγω χωρών και των χωρών που είναι υποψήφια για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συντονισμό με τα άλλα μέσα που αποσκοπούν στη διασυννοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία με τις τρίτες χώρες,

Έκτον, στην προώθηση της περιφερειακής, διακρατικής, διασυννοριακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας μεταξύ των δικαιούχων χωρών και μεταξύ των χωρών αυτών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και μεταξύ των δικαιούχων χωρών και άλλων χωρών της περιοχής.

Η Ελλάδα στηρίζει απόλυτα την προοπτική αυτή και θεωρεί ότι ο βασικός στόχος της ΕΕ είναι η κατά το δυνατόν πληρέστερη ενσωμάτωση των χωρών της περιοχής στον κύριο πολιτικό και οικονομικό κορμό της Ευρώπης, αναγνωρίζοντας ότι οι χώρες αυτές είναι δυνητικά υποψήφια μέλη και ότι η Διαδικασία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης θα πρέπει να θεωρείται ως προ-ενταξιακή διαδικασία. Συνπώς, η Ελλάδα υποστηρίζει τις προσπάθειες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, προκειμένου αυτές οι τελευταίες να αποκτήσουν το καθεστώς των υποψήφιων προς ένταξη χωρών στην ΕΕ.

1.4.2.3	Η πολιτική της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
---------	--

1.4.2.3.1.	Οι στόχοι της πολιτικής της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη
------------	---

Οι θεαματικές αλλαγές που έλαβαν χώρα από το 1990 στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη δεν άλλαξαν μόνον τον πολιτικό χάρτη της περιοχής, αλλά αποτέλεσαν και την αρχή ιστορικών αλλαγών στον πολιτικό και τον κοινωνικο-οικονομικό τομέα των χωρών της περιοχής αυτής, χωρών οι οποίες έχουν ξεκινήσει μία διαδικασία μετάβασης από το σύστημα των κεντρικά προγραμματισμένων οικονομιών σε οικονομίες ελεύθερης αγοράς.

Κεντρικός στόχος της πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης είναι η πολιτική, οικονομική και κοινωνική σταθερότητα των κρατών που την απαρτίζουν. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται αποτελεσματικά στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής. Στα πλαίσια αυτά η Ελλάδα ενίσχυσε τους πολιτικούς και οικονομικούς δεσμούς της με τις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης συμμετέχοντας και υποστηρίζοντας τις οικονομικές εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα εκεί και προωθώντας το κύριο βάρος της αναπτυξιακής της βοήθειας προς τις χώρες αυτές. Η περιοχή αυτή αποτελεί τον «φυσικό περίγυρο» της χώρας μας και η σταθερότητά της αποτελεί προτεραιότητα για την ελληνική εξωτερική πολιτική όχι μόνο για λόγους πολιτικούς αλλά και για λόγους οικονομικούς δεδομένου ότι δημιουργείται το κατάλληλο πλαίσιο για την ανάπτυξη των οικονομικών συναλλαγών. Η διμερής αναπτυξιακή βοήθεια αποτελεί ένα απαραίτητο μέσο για την ενίσχυση της προσπάθειας ενσωμάτωσης των υπό μετάβαση χωρών στην οικονομία της αγοράς και κατ'επέκταση την προώθηση των ελληνικών στόχων που συνδέονται άρρηκτα με την εδραίωση συνεργατικών σχέσεων με τις αποδέκτριες χώρες.

Οι άξονες της αναπτυξιακής πολιτικής της Ελλάδας στην περιοχή εστιάζονται.

- στην ενίσχυση και δημιουργία ισχυρών δημοκρατικών θεσμών και μηχανισμών διακυβέρνησης και την αποτελεσματική λειτουργία του κράτους δικαίου,
- στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και των υποδομών, στην ενίσχυση του κοινωνικού κράτους αλλά και την εξάλειψη του φαινομένου της φτώχειας και την αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων,
- στην προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων,
- στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματική λειτουργία όλων των βαθμίδων της Δημόσιας Διοίκησης,
- στην κατάρτιση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελουμένων κρατών. Οι στόχοι αυτοί εξυπηρετούνται αποτελεσματικότερα στο μέτρο που με τις συνδυασμένες δράσεις, διμερείς και πολυμερείς, ενισχύεται σταθερά ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός των χωρών της περιοχής,

Η στρατηγική αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδος δίνει προτεραιότητα σε έξι χώρες της περιοχής: Αλβανία, ΟΔΓ (Σερβία, Μαυροβούνιο, Κοσσυφοπέδιο), Βοσνία-

Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, πΓΔΜ και Ρουμανία. Οι χώρες αυτές επιλέχθηκαν επειδή υπέστησαν τις δυσμενέστερες επιπτώσεις από τις αλληπάλληλες κρίσεις που έπληξαν την περιοχή, με αποτέλεσμα να απωλέσουν ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής τους και να παρουσιάσουν σημαντικά ελλείμματα στους προϋπολογισμούς και τα ισοζύγια πληρωμών τους.

Για την επίτευξη, ωστόσο, αυτών των στόχων είναι αναγκαίο να ληφθούν μια σειρά μέτρων στις χώρες της περιοχής με τη βοήθεια της Ελλάδας. Τα μέτρα αυτά αναφέρονται:

Α) στην συμπλήρωση της παρεχομένης από την Ελλάδα αναπτυξιακής βοήθειας με άλλους πόρους που οι χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης χρησιμοποιούν για την ανάπτυξή τους. Για το λόγο αυτό η ελληνική αναπτυξιακή πολιτική προς τη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης έχει προσανατολισθεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αποδέκτριας χώρας, όπως αυτές αναφέρονται στις αντίστοιχες τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές.

Β) στην υιοθέτηση διαφανών διαδικασιών αναφορικά με τους τρόπους επιλογής των προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας που θα χρηματοδοτηθούν καθώς και του τρόπους αξιολογήσεώς τους.

Την περίοδο 1997-2001, παρά το γεγονός ότι πολεμικές συρράξεις, πολιτικές διαφορές και εσωτερική οικονομική αστάθεια δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη οικονομικών σχέσεων μ' όλες τις χώρες, σημαντικό ρόλο στην όλη προσπάθεια επίτευξης των στόχων της ελληνικής αναπτυξιακής πολιτικής στην περιοχή διαδραμάτισαν οι δράσεις του πρώτου μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδος 1997-2001 (1^ο ΠΠΑΣΒΕ). Σημαντική πρόοδος κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής σημειώθηκε στους τομείς του εμπορίου, των επενδύσεων, της διακίνησης εργατικού δυναμικού και της τεχνικής συνεργασίας. Η παγίωση της ειρήνης στην ΟΔΓ και η βελτίωση των σχέσεων με την Αλβανία και την πΓΔΜ - παρά την εθνοτική διαμάχη που ξέσπασε κατά το 2001 στη τελευταία - συνέβαλαν ουσιαστικά στην ενδυνάμωση της οικονομικής συνεργασίας με τις χώρες αυτές.

Η υλοποίηση της αναπτυξιακής βοήθειας της Ελλάδας προς τις χώρες της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης θα ενδυναμώσει ποιοτικά και ουσιαστικά τον ρόλο της χώρας μας στην περιοχή και θα φέρει στην Ελλάδα, ως δωρήτριας χώρας, διάφορα οφέλη που κυρίως θα αφορούν:

- Στη βελτίωση των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών των έξι χωρών της Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης. Η βελτίωση αυτή αναμένεται να συμβάλλει αποφασιστικά στη σταθεροποίηση και του πολιτικού συστήματος, βασικό στόχο της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής στην περιοχή,
- Στην ανάπτυξη ενός ακόμη θετικότερου κλίματος φιλίας, συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης με τις έξι επωφελούμενες χώρες ως αναγκαίου πλαισίου για την διεύρυνση των διμερών εμπορικών και οικονομικών συναλλαγών.

- Στον πολλαπλασιασμό των δυνατοτήτων εκ μέρους ελληνικών εταιρειών να διευρύνουν την επιχειρηματική τους δράση στην περιοχή, η οποία ήδη είναι σημαντική.
- Στην απόκτηση εκ μέρους των φορέων υλοποίησης της αναπτυξιακής βοήθειας πρόσθετης εμπειρίας και γνώσης όσον αφορά την κατάσταση και τις συνθήκες που επικρατούν στις αποδέκτριες, πράγμα που θα επιτρέψει να προτιμούνται σε περιπτώσεις διαγωνισμών για κρατικές προμήθειες, επιλογής επενδυτού σε περιπτώσεις ιδιωτικοποιήσεων στις αποδέκτριες χώρες ή και ανάληψης υλοποίησης προγραμμάτων αναπτυξιακής βοήθειας.

Καθοριστικό ρόλο δε αναμένεται κατά τα επόμενα χρόνια να διαδραματίσει η υλοποίηση του ΕΣΟΑΒ.

1.4.2.3.2.	Το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ)
-------------------	--

Το ΕΣΟΑΒ το οποίο προβλέπει ο Νόμος 2996/2002 (ΦΕΚ 62/Α/28-3-2002) αποτελεί τη συγκεκριμένη και συστηματικά σχεδιασμένη αναπτυξιακή πολιτική της Ελλάδας προς έξι κράτη της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βουλγαρία, Ρουμανία, Αλβανία, ΠΓΔΜ, Γιουγκοσλαβία και Βοσνία-Ερζεγοβίνη) η οποία :

α) εντάσσεται στις κατευθύνσεις που προκύπτουν από τη συμμετοχή της χώρας μας στην Επιτροπή Αναπτυξιακής Συνεργασίας (DAC) του ΟΟΣΑ, και

β) αναπτύσσεται σε συνέργεια με το συμβατικό πλαίσιο και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή (Stability Pact, Stabilisation and Association Process - Stabilisation and Association Agreements, European Agency For Reconstruction κ.α). Το ΕΣΟΑΒ θα αποτελέσει την αιχμή του δόρατος του 2ου Μεσοπρόθεσμου Πενταετούς Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας της Ελλάδας 2002-2006.

Η Ελλάδα βέβαια είχε ήδη από το 1999 εκδηλώσει την πρόθεσή της να εφαρμόσει ένα Σχέδιο για την Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ) που στόχο θα είχε την παροχή οικονομικής βοήθειας για την αναπτυξιακή στήριξη των πέντε χωρών που έχουν υποστεί τις επιπτώσεις του πολέμου στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας (ΟΔΓ). Αρχική πρόθεση ήταν να αποτελέσει τη βάση της συνεισφοράς της Ελλάδας στα πλαίσια της Τραπεζικής Εργασίας II του Συμφώνου Σταθερότητας και βέβαια να ενισχύσει τη θέση της χώρας μας στην περιοχή. Για τη γεωγραφική κατανομή των πόρων του ΕΣΟΑΒ ελήφθησαν υπόψη τα παρακάτω:

- Οι ζημιές και οι επιπτώσεις των ζημιών από τις εχθροπραξίες,
- Οι ανάγκες υποδομών – προϋπολογισθείσες ή μη,
- Τα ήδη δαπανηθέντα από την Ελλάδα κονδύλια,
- Το ύψος των εισροών ξένων κεφαλαίων,
- Το επίπεδο της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ,
- Η δυνατότητα απορρόφησης κονδυλίων αναπτυξιακής συνεργασίας με βάση το ΑΕΠ.

Ο προϋπολογισμός του ΕΣΟΑΒ ανέρχεται στο ποσό των 550 εκατομμυρίων ΕΥΡΩ για την πενταετία 2002-2006.

Η Ελλάδα, υπηρετώντας με συνέπεια και συνέχεια το στόχο της ανάπτυξης της σταθερότητας και της ευημερίας στα Βαλκάνια με κατεύθυνση την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και του ευρωπαϊκού προσανατολισμού των χωρών της Βαλκανικής, δημιουργεί, με το ΕΣΟΑΒ, ένα εργαλείο του οποίου η βασική σταθερά είναι ο σεβασμός της κυριαρχίας των επωφελούμενων (beneficiaries) κρατών. Ο σεβασμός αυτής της αρχής αποτελεί τον όρο οικοδόμησης σταθερής ειρήνης και καλής γειτονίας στον πολύπαθο χώρο των Βαλκανίων.

Το ΕΣΟΑΒ δεν είναι μόνον ένα εργαλείο προώθησης των στόχων που τίθενται για την ευρύτερη εξυπηρέτηση της ανάπτυξης και της ευημερίας στα Βαλκάνια. Ταυτοχρόνως, στη βούληση του ασκούντις η συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία συμπεριλαμβάνεται και η ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων σχεδίασης και υλοποίησης έργων και δράσεων με βάση την αρχή της συνέργειας μεταξύ φορέων δημόσιας εξουσίας (κράτους), ιδιωτών (επιχειρήσεων), και της κοινωνίας των πολιτών (ΜΚΟ). Συνεπώς, η δια του ΕΣΟΑΒ συνεργασία αιμοσκοπεί, μεταξύ άλλων, να αποτελέσει πεδίο άσκησης και μάθητις για την οικοδόμηση ισχυρών και ανοικτών κοινωνιών, όπου οι αρχές της συνεννόησης και της συνεργασίας θα εγγυώνται την ειρήνη και την ευημερία στην περιοχή.

Για την ουσιαστική προώθηση του στόχου της σταθερότητας, της ευημερίας και του εκσυγχρονισμού είναι απαραίτητη η διενέργεια επενδύσεων σε στρατηγικά έργα υποδομών (μεταφορές, ενέργεια, περιβάλλον), καθώς επίσης και στην αναδιοργάνωση των δομών και θεσμών της Δημόσιας Διοίκησης. Σημαντικό στοιχείο αποτελούν και οι δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο των εργαζομένων στη Δημόσια Διοίκηση, όσο και του ευρύτερου εργατικού και επιστημονικού δυναμικού. Όλα αυτά αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την προσέλκυση των απαραίτητων ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων ανταγωνιστικότητας και θέσεων απασχόλησης των Βαλκανικών κρατών.

Η χρηματοδότηση παρέχεται στο δημόσιο τομέα των έξη κρατών και σε ιδιωτικές ή δημόσιες επιχειρήσεις, σε κοινωφελή ιδρύματα και σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που έχουν την έδρα τους ή δραστηριοποιούνται σ' αυτές.

Σκοπός των χρηματοδοτήσεων είναι, κυρίως, ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η προώθηση των παραγωγικών επενδύσεων, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης και αυτοδιοίκησης, η στήριξη των δημοκρατικών θεσμών και ιδιαίτερα η συνεργασία των Κοινοβουλίων, η στήριξη του κράτους δικαίου, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους, η αντιμετώπιση των οικονομικών ανισοτήτων και η κατάρτιση του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού των επωφελούμενων κρατών.

Ως μορφές οικονομικής στήριξης κάθε επιλέξιμου φορέα για τις δαπάνες νοούνται κυρίως:

- Η δωρεάν παροχή κεφαλαίων,
- Η καταβολή μέρους των τόκων για την εξυπηρέτηση δανείων, που συνάπτονται για την πραγματοποίηση των σκοπών της αναπτυξιακής βοήθειας,

- Η δωρεάν κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Προγράμματος Οικονομικής Συνεργασίας,
- Η συμμετοχή αυτοτελώς ή σε συνεργασία με χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού, σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου.

Στην κατά τα ανωτέρω οικονομική υποστήριξη είναι δυνατόν να συμμετέχουν και άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμοί και θεσμοί περιφερειακής συνεργασίας.

Οι αναγκαίοι εθνικοί πόροι χρηματοδότησης του ΕΣΟΑΒ θα προέρχονται κυρίως από:

- τα Κονδύλια του Προγράμματος της Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας,
- τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων, που εγγράφονται και βαρύνουν τους ετήσιους προϋπολογισμούς του Υπουργείου Εξωτερικών και άλλων Υπουργείων.
- Πόρους νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, που ανήκουν στο δημόσιο τομέα.

Το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος του ΕΣΟΑΒ δεν μπορεί να ξεπερνά κατ' ανώτατο όριο, σε ποσοστό 3% του συνολικού προϋπολογισμού του Σχεδίου.

Το κύριο μέρος των χρημάτων (το 80%) μέσω των οποίων χρηματοδοτείται το πρόγραμμα, δίδεται απ' ευθείας για τις δημόσιες επενδύσεις των επωφελούμενων χωρών. Η Ελλάδα παρακολουθεί απλώς, μαζί με τις χώρες αυτές την εφαρμογή του ΕΣΟΑΒ στην πράξη. Το υπόλοιπο 20% των 550 εκατομμυρίων Ευρώ του ΕΣΟΑΒ θα προωθηθεί στις επωφελούμενες βαλκανικές χώρες από την Ελλάδα μέσω της συγχρηματοδότησης ιδιωτικών παραγωγικών επενδύσεων στον αγροτικό τομέα, καθώς και σ' αυτόν της μεταποίησης.

Γι αυτό το λόγο το ΕΣΟΑΒ προβλέπει την ένταξη και χρηματοδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Ειδικότερα προβλέπει την ένταξη στο ΕΣΟΑΒ επενδύσεων του ν. 2601/1998 ενώ καθιερώνει τη δυναμότητα παρέκκλισης από τις διατάξεις του νόμου αυτού ως προς τα κριτήρια, διαδικασίες, προθεσμίες κ.λπ. των επενδύσεων που εντάσσονται στο ΕΣΟΑΒ. Πιο συγκεκριμένα έχει καθοριστεί με Υπουργική Απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας Χρ. Πάχτα ότι το ελάχιστο ύψος των επιχορηγούμενων επενδύσεων που πραγματοποιούνται στην μεταποίηση μόνο για ίδρυση παραγωγικών μονάδων καθορίζεται στα 800.000 ευρώ ενώ το μέγιστο στα 5.000.000, ενώ εκείνες που πραγματοποιούνται σε γεωργικές επιχειρήσεις θερμοκηπιακού τύπου, σε κτηνοτροφικές επιχειρήσεις (ημι-)εσταβλισμένου τύπου και σε αλιευτικές επιχειρήσεις (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας καθορίζεται ως ελάχιστο ύψος οι 300.000 ευρώ και ως μέγιστο το 1.500.000 ευρώ. Δικαίωμα υποβολής αιτήσεων έχουν:

α) Παλαιές και νέες εταιρείες που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη ισχύουσα νομοθεσία στις ανωτέρω χώρες και

β) Εταιρείες που θα συσταθούν με βάση την ισχύουσα νομοθεσία στις ανωτέρω χώρες. Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αιτήσεων και παροχής κινήτρων, οι φορείς για επενδύσεις επέκτασης και εκσυγχρονισμού υφισταμένων μεταποιητικών επιχειρήσεων. Ωστόσο οι ήδη υφιστάμενες επιχειρήσεις στην αλλοδαπή έχουν

δικαίωμα υπαγωγής στις διατάξεις του Ν. 2601/98, για την πραγματοποίηση επενδυτικών σχεδίων ίδρυσης νέων αυτοτελών μονάδων παραγωγής ακόμη και σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις τους. Ο περιορισμός που αφορά στην ίδρυση νέων παραγωγικών μονάδων δεν ισχύει στην περίπτωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον αγροτικό τομέα.

Οι αιτήσεις για την κατά τα ανωτέρω συγχρηματοδότηση μπορούν να υποβάλλονται ήδη από την 1η Ιουλίου 2002, χωρίς να υπάρχει καταληκτική προθεσμία υποβολής και η καταβολή της επιχορήγησης, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 30% των ενισχυμένων δαπανών το κόστος των οποίων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια που έχουν τεθεί, θα πραγματοποιείται και σε μία δόση μετά τη δημοσίευση της περίληψης της απόφασης πιστοποίησης της ολοκλήρωσης της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας.

Για την εφαρμογή του κύριου μέρους του ΕΣΟΑΒ (δηλαδή το 80% των 550 εκατομμυρίων Ευρώ) η ελληνική κυβέρνηση προέβη στις εξής ενέργειες

Α. Συγκρότησε με Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και των Εξωτερικών (Απόφαση αριθ. 968- Αριθ. ΦΕΚ 563 της 8 Μαΐου 2002) σε σώμα και θέσπισε τον κανονισμό λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης ορίστηκε ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και μέλη οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων Εξωτερικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Μακεδονίας- Θράκης. Βασικά καθήκοντα της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι:

- να εισηγείται στον Υπουργό Εξωτερικών τη σύναψη κάθε προγράμματος
- να αξιολογεί τις προτάσεις έργων και δράσεις κατά την εφαρμογή των Προγραμμάτων Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας και να εισηγείται αιτιολογημένα προς τον Υπουργό Εξωτερικών την ένταξη και χρηματοδότησή τους ή την απόρριψη τους. Επειδή δε κρίθηκε ότι για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του ΕΣΟΑΒ θα έπρεπε να υπάρξει ουσιαστική συμμετοχή των φορέων της Θεσσαλονίκης στις διαδικασίες επιλογής και παρακολούθησης των χρηματοδοτούμενων έργων, στα πλαίσια που έχει η Επιτροπή να ζητά κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης τις εξειδικευμένες απόψεις άλλων αρμόδιων δημοσίων ή ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικών, αποφασίστηκε ότι ο φορέας που θα αναλάβει με την ιδιότητα του τεχνικού συμβούλου / εμπειρογνώμονα να έχει εγκατάσταση / έδρα, όπως και φυσική παρουσία στη Θεσσαλονίκη και να εκπροσωπεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό την επιχειρηματική κοινότητα της Θεσσαλονίκης,
- να παρακολουθεί την εξέλιξη της υλοποίησης κάθε Προγράμματος. Μπορεί επίσης, κατά την αξιολόγηση του Προγράμματος να εισηγηθεί προς τον Υπουργό Εξωτερικών την τροποποίησή του ή του Παραρτήματός του, μέσα στα όρια των πόρων που έχουν εγκριθεί, όταν αυτό είναι αναγκαίο για την ομαλή απορρόφησή τους ή για την επίτευξη των στόχων του. Μπορεί, επίσης, να εισηγηθεί τη διακοπή

χρηματοδότησης ενός έργου ή δράσεως και την αξίωση για επιστροφή των ήδη καταβληθέντων πόρων. Πιο συγκεκριμένα κατά την υλοποίηση κάθε εγκεκριμένου έργου ή δράσης η Επιτροπή Παρακολούθησης αξιολογεί: πρώτον, την υλοποίηση των στόχων του, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαμηνιαίες και ετήσιες εκθέσεις της Β1 Διεύθυνσης Διμερών Οικονομικών Σχέσεων με Γειτονικές και Μεσογειακές χώρες του Υπουργείου Εξωτερικών, δεύτερον, την τήρηση του χρονοδιαγράμματος και την επάρκεια των προβλεπόμενων πόρων κάθε έργου ή δράσης, σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβάλλει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών,

- να συντάσσει ετήσια Έκθεση για την εξέλιξη κάθε Προγράμματος, την οποία απευθύνει προς τη Βουλή των Ελλήνων και τον Υπουργό Εξωτερικών.

Η έδρα της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει οριστεί η Θεσσαλονίκη. Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδριάζει τακτικά κάθε δύο μήνες στη Θεσσαλονίκη. Σε επίγουσες περιπτώσεις, η Επιτροπή συνεδριάζει εκτάκτως στην Αθήνα, κατόπιν προσκλήσεως των μελών της από τον Πρόεδρο ή κατόπιν αίτησης της απλής πλειοψηφίας των μελών της.

Β. Προχώρησε στη σύναψη διμερών συμφωνιών (Πρόγραμμα Διμερούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας) με κάθε χώρα που εντάσσεται στο Σχέδιο. Τα Προγράμματα αυτά συνιστούν μέσα ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας και διαπνέονται από εξής θεμελιώδεις αρχές: την αρχή του σεβασμού της κυριαρχίας των μερών, την αρχή της διαφάνειας, την αρχή της αποτελεσματικότητας και την αρχή της εταιρικότητας.

Στις συμφωνίες αυτές υπάρχει η δέσμευση ότι η Ελλάδα θα σέβεται τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την ιδιότητά της ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι τα έργα και οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται θα είναι σύμφωνες με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την περιβαλλοντική προστασία, την ισότητα των φύλων, τις μεταφορές, τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα (TREN), τον ανταγωνισμό καθώς και τις κρατικές προμήθειες.

Οι Συμφωνίες αυτές για τα Προγράμματα Αναπτυξιακής Συνεργασίας περιλαμβάνουν:

- Τους τομείς και το χρονοδιάγραμμα κατανομής τους. Όλες οι Συμφωνίες ισχύουν για την περίοδο 2002-2006 και έχουν προσδιοριστεί ως τομείς στόχοι οι ακόλουθοι:
 - α) Εκσυγχρονισμός υποδομών και ιδιαίτερα στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών,
 - β) Προώθηση παραγωγικών επενδύσεων,
 - γ) Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης και αυτοδιοίκησης
 - δ) Υποστήριξη δημοκρατικών θεσμών / συνεργασία Κοινοβουλίων,
 - ε) Υποστήριξη του κράτους δικαίου και του κράτους προνοίας,
 - στ) Αντιμετώπιση οικονομικών ανισοτήτων,
 - ζ) Υποστήριξη της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης του διοικητικού και των επιστημονικού δυναμικού.

Όλα, επίσης, τα προγράμματα σύμφωνα με την παραπάνω κατάταξη της Διμερούς Αναπτυξιακής Βοήθειας κατά τομέα προορισμού δύνανται να

παρέχουν βοήθεια στους ακόλουθους τομείς, υπό τον όρο ότι εξυπηρετούνται οι στόχοι του ΕΣΟΑΒ:

- α) κοινωνική υποδομή και κοινωνικές υπηρεσίες, δηλαδή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη του επιπέδου διαβίωσης και του ανθρώπινου δυναμικού της κάθε μιας επωφελούμενης χώρας.
- β) οικονομική υποδομή και υπηρεσίες, δηλαδή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των δικτύων, της υποδομής και των υπηρεσιών που θα στηρίξουν την οικονομική δραστηριότητα
- γ) τομείς παραγωγής, δηλαδή δραστηριότητες που συνεισφέρουν σε ολόκληρη την σειρά παραγωγικών τομέων,
- δ) οριζόντια έργα, δηλαδή προγράμματα τα οποία θα καλύψουν περισσότερους από έναν τομείς.

- Το σύνολο των πόρων που διατίθενται για κάθε επωφελούμενο κράτος. Οι πόροι αυτοί για την πενταετή περίοδο 2002-2006 για κάθε κράτος έχουν προσδιοριστεί ως εξής σε τιμές ευρώ του 2002 ως εξής:

<i>Βουλγαρία:</i>	54.290.000
<i>Ρουμανία:</i>	70.430.000
<i>ΠΓΔΜ:</i>	74.840.000
<i>Αλβανία:</i>	49.890.000
<i>Γιουγκοσλαβία</i>	250.000.000
εκ των οποίων η Σερβία.....	232.500.000
και το Μαυροβούνιο.....	17.500.000
<i>Βοσνία και Ερζεγοβίνη</i>	19.530.000

Από το συνολικό ποσό που προβλέπεται για κάθε χώρα είκοσι (20%) θα διατεθεί από το Ελληνικό Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών σε ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις σύμφωνα με τους αντικειμενικούς σκοπούς που έχει θέσει η κάθε Συμφωνία. Από το συνολικό προϋπολογισμό για κάθε χώρα, ένα ποσοστό 79% θα αφορά έργα επισήμως προτεινόμενα από την κυβέρνηση της κάθε επωφελουμένης χώρας

Ποσοστό 1% των ανωτέρω πόρων των έξι Προγράμματος Αναπτυξιακής Συνεργασίας θα τίθεται στη διάθεση της Ελληνικής Πρεσβείας στην κάθε επωφελούμενη χώρα για τη δημιουργία Ταμείου Μικρών Έργων. Αυτό το ταμείο, ειδικά, μπορεί να παρέχει υποστήριξη σε μικρά και κυρίως τεχνικά έργα, επείγουσας φύσεως και με άμεση επίδραση στην τοπική κοινότητα, με κόστος που δεν υπερβαίνει τα 50.000 ευρώ. Η διάθεση των πόρων εγκρίνεται από τον επικεφαλής της Ελληνικής Πρεσβείας ο οποίος διατηρεί την ευθύνη για την αξιολόγηση των προτεραιοτήτων και την παρακολούθηση της εφαρμογής των ενεργειών καθώς επίσης και για την υποβολή εκθέσεων στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΣΟΑΒ

Στη χρηματοδότηση των έργων και των δράσεων του κάθε Προγράμματος μπορούν να συμμετάσχουν άλλες χώρες ή οι διεθνείς οργανισμοί και τα ιδρύματα περιφερειακής συνεργασίας. Η συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη θα πρέπει να αφορά διακεκριμένους τομείς. Η σώρευση, όμως, της οικονομικής υποστήριξης στο πλαίσιο του ΕΣΟΑΒ και άλλων

χρηματοδοτικών πηγών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 90% του συνολικού κόστους του έργου.

- Τους όρους, τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής των δράσεων, που προτείνονται για ένταξη.
- Το ποσοστό του κόστους των δράσεων, που χρηματοδοτείται από τους πόρους του ΕΣΟΑΒ. Το ποσοστό βοήθειας για αυτά τα έργα δεν μπορεί να υπερβαίνει το 80% του συνολικού κόστους των εγκεκριμένων έργων. Σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις, δεόντως αιτιολογημένες, το ποσοστό μπορεί να φθάσει το 100% του συνολικού κόστους του έργου.
- Τις επιλέξιμες αρχές εκτέλεσης έργων ή δράσεων, τις διαδικασίες και τους όρους ανάθεσης από τις επωφελούμενες χώρες .
- Τον τρόπο, τη διαδικασία και τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης των έργων ή δράσεων.
- Τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η παράβαση όρων του Προγράμματος συνεπάγεται την επιστροφή της χρηματοδότησης και τους σχετικούς με την επιστροφή αυτή τρόπους και διαδικασίες.
- Τον τρόπο, τη διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης και τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης των έργων ή δράσεων.